

ECHO POŽÁDALO O ROZHOVOR ING. LIBORA PŘEUCILA, CSc., ODPOVĚDNÉHO ZA ŘEŠENÍ DVOU PROJEKTŮ 7. RP, A VEDOUcí SKUPINY MOBILNÍ ROBOTIKY NA KATEDŘE KYBERNETIKY ČVUT, ING. HANU KRAUTWURMOVOU Z ODDĚLENÍ FINANČNÍHO MANAGEMENTU PROJEKTŮ EU NA TĚTO KATEDŘE. ZEPTALI JSME SE JICH, JAK Z POHLEDU ZKUŠENÝCH ŘEŠITELŮ VNÍMAJÍ KONTROLY ZE STRANY EVROPSKÉ KOMISE ZAMĚŘENÉ NA PLNĚNÍ CÍLŮ V PROJEKTECH (TZV. TECHNICKÉ KONTROLY – TECHNICAL REVIEW)?

- Osmé české dny pro evropský výzkum
- Leibnizova asociace k návrhu 8. rámcového programu
- TĚMA ČÍSLA: MANAGEMENT PROJEKTŮ
- Konference o mobilitě
- Měsíc mobility – věda v pohybu

Stalo se...

ČESKÉ DNY PRO EVROPSKÝ VÝZKUM

Tradiční místo konání Českých dnů pro evropský výzkum – sál Masarykovy koleje v Praze Foto D. Čížek

České dny pro evropský výzkum CZEDER8 se uskutečnily již poosmé a opět v tradičním termínu na konci října. Na rozdíl od předchozích ročníků můžeme opět hovořit o dnech, protože hlavní konference, která proběhla v prostorách Masarykovy koleje dne 26. října, předcházely 25. října dva doprovodné workshopy, jejichž témata byla úzce navázána na hlavní téma konference - další perspektivy evropského výzkumného (a inovačního) prostoru. První workshop se zabýval Evropskou

výzkumnou radou (ERC) a byl podpořen účastí prezidentky ERC Helgy Nowotny, druhý se blíže podíval na novou evropskou iniciativu Unie inovací a probíral zejména problematiku spolupráce mezi akademickou a průmyslovou sférou.

Přinášíme závěrečné shrnutí závěrů konference CZEDER8:

Konference České dny pro evropský výzkum byla již osmou v řadě konferencí, které pořádá MŠMT společně s Technologickým centrem AV ČR a jejichž cílem je představit české odborné veřejnosti aktuální informace o vývoji v oblasti evropského výzkumu, zejména v souvislosti s budováním a rozvojem Evropského výzkumného prostoru. Letošní konferenci předcházely dva specializované semináře, první z nich byl zaměřený na činnost Evropské výzkumné rady, druhý si kladl za cíl přiblížit úlohu a význam inovací v Evropském výzkumném prostoru. Konference se zabývala třemi základními okruhy:

- Evropské směřování politiky výzkumu, vývoje a inovací
- Problematika střednědobého hodnocení rámcových programů
- Strategie pro přípravu budoucího programovacího období

Jednání a diskuse v části věnované směřování evropské politiky výzkumu, vývoje a inovací přinesla reflexi evropské strategie vyjádřené klíčovými dokumenty strategie Evropa 2020 a zejména její stěžejní

(dokončení na straně 12)

Zastoupení žen v řízení odpoledního bloku diskuse bylo více než rovnoprávné

Foto D. Čížek

Vážení čtenáři,

podle odhadu významné americké korporace Battelle (www.battelle.org) by měly v roce 2011 světové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) dosáhnout 1 200 mld. \$, tedy asi 900 mld. €. Největším investorem do VaV budou stále Spojené státy americké (na ně připadne 34% světových výdajů na VaV), ale na druhém místě už bude Čína (13% ze světových výdajů na VaV), která tím předstihne Japonsko. Rámcový program by měl v r. 2011 disponovat bezmála 8 mld. €, tedy přibližně 1% světových výdajů na VaV, a celkové výdaje ČR na VaV se budou pohybovat okolo 0,3% celkových světových výdajů. Je to málo? Není, vždyť se tím řadíme mezi 30 největších světových investorů do VaV! To naše malé procento jen indikuje, že se náš systém VaV nemůže uzavírat do sebe, že musíme stále víc usilovat o propojení zdejších týmů s týmy zahraničními. A k tomu bude skýtat čím dál tím větší příležitost 7. RP, neboť jeho rozpočet v následujících letech vzroste každoročně o více než 10%.

V tradičním termínu a na tradičním místě proběhly České dny pro evropský výzkum, v pořadí již osmé. Jejich hlavními tématy byly směřování evropské politiky výzkumu, vývoje a inovací, problematika střednědobého hodnocení rámcových programů a strategie pro přípravu dalšího programovacího období. Proběhly i dva workshopy k těmto problematikám a ECHO o těchto akcích také informuje.

V tomto čísle najdete řadu článků zaměřených na řízení projektů, tvorbu a řízení řešitelských konsorcií, průběh životního cyklu projektu, formulování konsorciálních smluv, ošetřování a uplatňování práv k duševnímu vlastnictví, na problematiku hodnocení projektů atd.

Redakce ECHA děkuje za příspěvky všem autorům, zejména pak těm, kdo referují o vlastních zkušenostech. V příštím čísle ještě uveřejníme anketu zaměřenou na řízení projektů. Věříme, že všechny tyto informace povedou ke snížení obav z toho, že RP je administrativně příliš náročný a že tak přispějí ke zvýšení účasti ČR v tomto programu.

Tento rok bude probíhat ve znamení intenzivních příprav 8. RP. Elektronické diskuse k přípravě 8. RP už běží na mnoha úrovních, ostatně MŠMT na svých stránkách (<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/vyzkum-a-vyvoj-1/verejna-diskuze-k-priprave-8-ramcovemu-programu>) zahájilo zdejší národní diskusi. Národní pozice k 8. RP bude jistě reflektovat pozice zdejších organizací, které z takto začaté diskuse vzejdou. ECHO chce inspirovat k vytváření pozice alespoň tím, že uvádí příklad pozice Leibnizova sdružení k 8. RP.

Odpovědný hospodář však nejen plánuje budoucnost, ale i hledí na to, jak efektivně využívá veřejných prostředků, a proto přinášíme upozornění na střednědobé hodnocení 7. RP, které vydala v závěru roku 2010 Evropská komise a o němž se bude jednat i během maďarského předsednictví.

Jeden z průzkumů naznačil, že šťastně se cítí spíše ti, kdo se podjali řešení nějakého smysluplného, byť nesnadného úkolu, než ti, jimž štěstí „pouze přálo“. Smysluplný rok 2011 přeje jménem celé redakce ECHA

VLADIMÍR ALBRECHT

ECHO

Informace o evropském výzkumu, vývoji a inovacích
ISSN 1214 - 7982
Tištěná verze ISSN 1214-7982, on-line verze ISSN 1214-8229
Evidenční číslo MK ČR E 15277

Vydavatel:
Technologické centrum AV ČR
Ve Struhách 27, 160 00 Praha 6
Tel. 234 006 100
e-mail: tc@tc.cz

Vydávání je podporováno projektem OK 09002 MŠMT

REDAKČNÍ RADA:

Ing. Karel Aim, CSc.
RNDr. Vladimír Albrecht, CSc., předseda
Ing. Miloš Hayer, CSc.
Ing. František Hronek, CSc.
RNDr. Miloš Chvojka, CSc.
Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc.
Ing. Miroslav Janeček, CSc.
Ing. Karel Klusáček, CSc., MBA

kaim@icpf.cas.cz
albrecht@tc.cz
hayer@kav.cas.cz
hronekf@volny.cz
chvojka@tc.cz
jancar@fch.vutbr.cz
janecek@avo.cz
klusacek@tc.cz

Redakce:

Ing. Břetislav Koč, tel.: 724 247 074, e-mail: echo@tc.cz

Tisk: Art D

Redakční uzávěrka: 10. 12. 2010

OBSAH

str. 2	České dny pro evropský výzkum
Lenka Havlíčková
str. 4	Leibnizova asociace k návrhu 8. rámcového programu
str. 5	Střednědobé hodnocení 7. rámcového programu EU
Vladimír Albrecht
str. 7	Zjednodušení rámcových programů
Naďa Koníčková
MANAGEMENT PROJEKTŮ	
str. 8	Životní cyklus projektu 7. RP a jeho management
Lenka Chvojková
str. 10	Projektové konsorcium – jeho sestavení a řízení
Kateřina Rakušanová
str. 13	Hodnocení projektů 7. RP z pohledu hodnotitele
Zuzana Boukalová
str. 14	Řízení konsorcia a smluvní vztahy v 7. RP
Jana Vaňová

str. 16	Kdo je administrátor projektu?
Hana Štěpánková
str. 18	Konsorciální smlouva DESCA a návrhy jejích změn
Jana Vaňová
str. 20	Konference o mobilitě
Petra Peroutková
str. 22	Technické kontroly projektů RP – zkušenosti z Fakulty elektrotechnické ČVUT v Praze

Leibnizova asociace k návrhu 8. rámcového programu

Příští rámcový program (8. RP) bude mít jistě naprosto zásadní význam pro prostředí Evropského výzkumného prostoru. Příprava 8. RP je nyní ve fázi, kdy se k němu vyjadřují výzkumné instituce a jejich uskupení, univerzity, průmyslové podniky, malé a střední podniky atd. Evropská komise (EK) tak dostane stovky podnětů, které ovlivní podobu 8. RP. V ČR zatím probíhá debata o tématech, které by zdejší odborné kruhy doporučily zanést do tematického spektra 8. RP. Navrhnout v r. 2010 z národní úrovně témata vysoce odborného programu, který bude v letech 2014 – 2020 běžet podle celoevropských zájmů, je nesmírně náročné. V současnosti sice budujeme infrastrukturu, které nutně budou vytvářet náš potenciál pro zapojení do 8. RP, avšak ty musí umožnit budoucí řešení „dnes netušených témat“, než aby byly postaveny „na míru dnes formulovaných speciálních výzkumných témat“. Z tohoto nároku ovšem nelze slevit. ECHO proto bude přinášet informace o konkrétních postojích významných evropských institucí k přípravě 8. RP. Tentokrát jde o postoj německé Leibnizovy asociace (WGL), v příštím čísle budeme referovat o postojích reprezentantů průmyslu.

UNIE INOVACÍ

Pro strategii Evropa2020 není charakteristické jen úsilí překonat současnou ekonomickou krizi, nýbrž jde o to, aby z ní Evropa vyšla silnější, než byla dříve. Strategie vytyčuje nutnost zvýšit ekonomické zisky z investic do výzkumu. A k tomuto cíli má přispět i iniciativa Unie inovací.

Zlepšený rámec pro využití výsledků výzkumu

WGL, jejíž instituce rozvíjejí širokou škálu aktivit propojujících výzkum a inovace, vítá navržená opatření pro vytvoření evropského patentu, pro integraci standardů do projektů VaV v rámcovém programu a pro lepší šíření a využití výsledků projektů rámcových programů.

8. RÁMCOVÝ PROGRAM

8. RP bude hlavním nástrojem realizace Unie inovací. Podle informací, které WLG získala z DG Research a též od generálního ředitele Roberta-Jana Smitse, se diskutuje o této struktuře:

- **Věda pro vědu**, ta bude zaměřena zejména na základní výzkum včetně programů Evropské výzkumné rady, mobilitu a výzkumné infrastruktury,
- **Věda pro konkurenceschopnost**, která bude zaměřena zejména na inovace, včetně programů a nástrojů Společných technologických iniciativ či na spolupráci veřejného a soukromého sektoru (PPP), na rozvoj Evropského technologického institutu a další,
- **Věda pro společnost** se zaměří na velké výzvy včetně programů a nástrojů, jako je Společné programování, ERA-NET, článek 185 (Lisabonské smlouvy) atd.

Vztahy mezi financováním programů a eliminace současných nedostatků

WGL uvítá jasnou strukturu 8. RP, která přikládá stejnou důležitost jak základnímu výzkumu, tak inovacím i velkým výzvám, jako jsou klimatické změny, energie, mobilita, zdraví atd. WGL se zasazuje za vyváženou a přiměřenou podporu těchto oblastí zohledňující jejich obsah a rozpočet a současně předpokládá, že stávající nedostatky 7. RP (speciálně v oblasti výzkumných infrastruktur) budou eliminovány a nebudou se už opakovat.

1. Věda pro vědu

Excelence jako hlavní kritérium při individuální podpoře základního výzkumu (ERC)

ERC musí být i nadále vnímána jako instituce řídící program, který financuje jednotlivé projekty základního výzkumu a to bez ohledu na jakékoliv politické či ekonomické cíle. Tento princip musí být nadřazen jakékoliv úvaze o proceduře hodnocení, zlepšení či zvyšování efektivity výkonné agentury (ERCEA). Jestliže pravidla účasti v RP, která upravují řízení projektů, nevycházejí vstříc požadavkům na program založený na excelenci, bude nutné zvážit alternativní strukturu.

Financování základního výzkumu jednotlivců a projektů

Dnešní základní výzkum je nezbytným předpokladem budoucích inovací. Tudíž k současnému financování jednotlivců, jak ho provádí ERC, je třeba přidat projektové financování základního výzkumu. To lze realizovat např. (nikoliv však výlučně) prostřednictvím kolaborativních projektů.

Rozšířené finanční mechanismy pro vytváření přeshraničních sítí a přeshraničního školení

Dynamicky rostoucí oblasti, včetně těch, které mají jasný význam pro inovace, jsou ohroženy nedostatkem mladých výzkumníků. Tudíž je třeba zvýšit financování mobilitního programu (akce Marie Curie), zejména posílit výukové sítě pro začínající výzkumníky a individuální studijní pobyty. Ostatní finanční nástroje, např. výzkumné infrastruktury, by měly dostat nové příležitosti k provádění komplementárních oborově specifických příhraničních školicích aktivit.

Udržitelnost existujících a nových celoevropských infrastruktur

Pro nové celoevropské infrastruktury z cestovní mapy ESFRI musí být nalezen přesvědčivý mechanismus jejich financování, který bude zahrnovat jasné stanovování priorit. Tyto infrastruktury by měly disponovat významným příspěvkem od EU na své provozní náklady. Existující infrastruktury (např. Leibnizovy ústavy) významně přispívají k výzkumu v Evropě. Tudíž je třeba posílit financování synergického propojování existujících infrastruktur a stejně jako „otevřený přístup“ k nim.

2. Věda pro konkurenceschopnost

Základní výzkum jako prvek strategického průmyslového partnerství

Strategické partnerství zaměřené na posilování evropské pozice ve výzkumu a v inovacích vyžaduje dlouhodobou podporu ze strany vedoucích představitelů průmyslového výzkumu. V mnoha výzkumných oblastech nelze počítat s tím, že by výsledky výzkumu byly v krátké době proměněny na tržní produkty. Inkubace výsledků výzkumu do moderních technologií může být velmi dlouhá – i několik desetiletí. Tudíž je nutné, aby i v průmyslových projektech byl povolen patřičný podíl financování dlouhodobého základního výzkumu.

Usměrnění portfolia finančních nástrojů

Je důležité zajistit, aby nová opatření neduplikovala už existující způsoby financování a aby nepřispívala k roztržštěnosti aktivit v Evropském výzkumném prostoru.

Kontrola kvality a udržitelnost veřejného a soukromého partnerství

Úspěšná implementace a očekávané pákové efekty závisí zejména na tom, aby průmysl svá rozhodnutí dělal na vysoké úrovni. Avšak dosavadní zpráva o hodnocení ustavených Společných technologických iniciativ kritizuje absenci takového pákového efektu. Příští nástro-

je partnerství veřejného a soukromého sektoru musí zahrnovat kontrolu kvality a musí zajistit vhodnými mechanismy jeho udržitelnost.

3. Věda pro společnost

Uvážlivá implementace Společného programování

Předpokládá se, že společné programy členských států a koordinované příhraniční aktivity generují patřičné pákové efekty. Avšak má-li být těchto efektů dosaženo, je třeba se vyhnout omylům a nedostatkům, které provázejí některé současné aktivity a nástroje (např. ESFRI, ERA-NET). Leibnizova asociace konstatovala už během implementace projektů z cestovní mapy ESFRI, že proces sebespřizpůsobování a vyvažování zájmů všech aktérů vedl k velkému zpoždění v mezinárodních projektech. Podobně došlo k napětí mezi vědeckým odborným hodnocením kvality a národními zájmy při financování projektů ERA-NET.

Zabezpečení finanční stability a robustnost schválených nástrojů

Integrovaný přístup členských států by mohl vést k otevření národních programů. Takový proces však nastoluje kromě jiného celou řadu národních legislativních problémů a jen stěží lze očekávat, že vše bude vyřešeno do začátku 8. RP. S ohledem na finanční opatření 8. RP je třeba zajistit, že tato situace neovlivní jiné programy a nástroje, které podléhají méně externím vlivům a rozhodování, a které v minulosti osvědčily svou efektivitu.

Kontinuita výzkumu založeného na spolupráci

Projekty využívající spolupráci by měly pokračovat jako osvědčený nástroj zásadního významu, zejména aby jejich prostřednictvím bylo možné přistoupit k velkým výzvám, přičemž je nutné přihlídnout ke specifickému charakteru institucí z oblasti socio-ekonomických a humanitních oborů.

Zlepšit účast MSP snížením byrokratické zátěže

Účast MSP by neměla být garantována jen stanovením určité kvóty, nýbrž spíše je třeba vyjít ze specifických požadavků MSP a současně skutečně účinnými opatřeními snížit stávající byrokratickou zátěž.

Zjednodušení administrativních procedur a zavedení přístupu založeného na důvěře

WGL vítá úsilí o zjednodušení administrativy založené na principu důvěry a podporuje přijetí národních účetních a řídicích principů. WGL však neschvaluje financování založené pouze na dosažených výsledcích, jak bylo navrženo v dřívějších stádiích této diskuse.

Zlepšení evropského odborného hodnocení (peer review)

WGL, která zavedla přísné standardy kvality pro své vlastní externí evaluační procedury, se domnívá, že existuje velký prostor pro zlepšení evropského posuzování kvality prostřednictvím peer review hodnocení. To platí zejména pro zavedenou praxi sebenominace hodnotitelů, vůči níž se WGL ostře vymezuje.

Leibnizova asociace (*Leibniz Gemeinschaft, WGL, <http://www.wgl.de/>*) je jednou ze čtyř velkých německých organizací (tj. *WGL, Fraunhofer Gesellschaft, Helmholtz Gemeinschaft Deutschen Forschungszentren, Max-Planck Gesellschaft*), které sdružují výzkumné instituce. *Fraunhofer sdružuje 86 ústavů rozdělených do 5 oddělení: 1. humanitní vědy a instituce pedagogického výzkumu, 2. sociální a ekonomické vědy a vědy územního plánování, 3. vědy o živé přírodě, 4. matematika, přírodní a inženýrské vědy, 5. vědy o životním prostředí*, ve kterých pracuje 16 tis. zaměstnanců, z toho 7 100 vědeckých pracovníků. *WGL disponuje rozpočtem 1,3 mld. € (2009, tj. zhruba o 30% více, než jsou české veřejné výdaje na VaV). WGL diskutuje přípravu návrhu 8. RP s ohledem na strategii „Evropa-2020“ (http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm) a se speciálním zřetelem k nově vyhlášené vlajkové iniciativě „Unie inovací“ (<http://ec.europa.eu/innovation-union>).*

Z materiálů WGL přeložil

VLADIMÍR ALBRECHT,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
ALBRECHT@TC.CZ

Střednědobé hodnocení 7. rámcového programu EU

Dne 17. listopadu 2010 uveřejnila Evropská komise „Střednědobé hodnocení 7. rámcového programu“ (SDH). Připomeňme, že k vypracování SDH zavazoval Evropskou komisi (EK) článek 7(2) Rozhodnutí o 7. RP, který stanovil, že „EK s pomocí nezávislých expertů vypracuje nejpozději do konce r. 2010 průběžné hodnocení 7. RP založené na dokladech o jeho průběhu“. Článek 7(2) lze chápat nejen jako reakci na kritiku dosavadních hodnocení rámcových programů, ale též i jako výraz přesvědčení, že SDH může být důležitým nástrojem „evidence based policy“, tedy politiky „jak dál v evropském výzkumu“, která vychází z analýz dosavadních opatření na podporu tohoto výzkumu. Zprávu o SDH vypracovala skupina devíti nezávislých expertů (DE, DK, EE, 2x FI, FR, IE, NO, UK), které předsedal R. Annerberg (ředitel švédského Výzkumného výboru pro životní prostředí, zemědělské vědy a územní plánování - Formas).

V úvodní části zpráva říká, že dosavadní průběh 7. RP už nyní naznačuje, že tento program bude mít významný pozitivní dopad na budování Evropského výzkumného prostoru (ERA). Jednoznačně se osvědčilo, že o výběru financovaných projektů rozhoduje jejich excelence. To se potvrzuje zejména na činnosti Evropské výzkumné rady (ERC), která

má zatím sice jen krátkou historii, ale právě její nekompromisní důraz na excelenci přispěl k tomu, že v EU zakotvil výzkum světové třídy. Zpráva též pozitivně hodnotí akce Marie Curie, ale nízká úspěšnost projektů, tj. „přebytek poptávky“ po těchto vzdělávacích akcích, volá po zvýšení rozpočtu pro tuto oblast. Expertní skupina se domnívá, že 7. RP má pozitivní efekt na výzkumné infrastruktury a též pozitivně hodnotí dopad finančního opatření na sdílení rizika (Risk Sharing Finance Facility), které by mohlo rozšířit své portfolio a doplnit současný grantový systém investic do infrastruktur o výhodné půjčky na jejich budování a výstavu.

Některé závěry expertní skupiny nevyhnutelně vedou k otázce „jakou expertizou skupina vlastně disponovala“. Při poněkud apodikticky formulovaném závěru, že 7. RP má „pákový efekt“ pro podporu výzkumu na národní úrovni, se čtenář neubrání otázce, zda naopak nedochází k tomu, že spoléhání na finanční zdroje RP vede k oslabování národních investic do výzkumu?

Zpráva indikuje tři oblasti 7. RP, v nichž by mělo dojít ke zlepšení. Na první místě je zjednodušení (simplifikace), tedy dnes už

„evergreenový“ požadavek snížení administrativní zátěže řešitelů. Domněnka expertů, že je třeba najít novou rovnováhu mezi rizikem financování výzkumu z veřejných prostředků a důvěrou v instituce řešitelů, má jistě podporu napříč celým ERA. Pak ale není jasné, proč sama agenda zjednodušení probíhá tak klopotně prostřednictvím formování poradních výborů atd. Ani druhá oblast nepřekvapuje: experti požadují zvýšení podílu účasti žen na řešení projektů RP. Třetí oblast pak představují malé a střední podniky (MSP). Zpráva uzavírá, že i když v 7. RP dosahuje účast MSP požadované úrovně, tj. 15% podílu na čerpání rozpočtu, přece jen právě značná procedurální složitost odrazuje MSP od vyšší účasti. I když zpráva v některých bodech porovnává současný 7. RP s předchozími programy, v tomto případě ponechává stranou prostý fakt, že úspěšnost projektů MSP je výrazně nižší, než byla např. v 5. RP.

Zpráva dále zmiňuje nové problémy a dilemata, které přinesl 7. RP. Poukazuje, že bude nutné věnovat mnohem větší úsilí koordinaci mezi národním výzkumem a výzkumem na úrovni EU, bez níž nebude možné docílit kýženého pokroku ve Společných programovacích iniciativách (Joint Programming Initiative – JPI). Stejně tak Společné technologické iniciativy (Joint Technology Initiative – JTI) musejí stát na mnohem jistějším právním základu a mnoho důležitých aktérů se jich neúčastní prostě proto, že povolená režie vůbec nepokrývá náklady. Dále je třeba prokázat, že projekty ERA-NET+ (tj. ty projekty, jejichž rozpočet na výzkumné aktivity hradí z jedné třetiny EK) skutečně přispívají ke koordinaci mezi národním výzkumem a výzkumem na úrovni EU. Pokud jde o zvýšení malé úspěšnosti a vůbec účasti nových členských států, tak zpráva jasně říká, že strukturální a kohezní fondy by měly zřetelně přispět ke zvýšení a zkvalitnění výzkumné kapacity nových členských států, a to následně povede ke zvýšení jejich účasti, aniž by 7. RP ustoupil od nároků na excelenci projektů.

Zpráva též indikuje čtyři hlavní směry, po kterých by se měla ubírat reforma výzkumu EU. Jednak je nutné se více orientovat na „velké výzvy“ (např. klimatické změny, konkurenceschopnost, stárnoucí populace, energetická závislost EU atd.). Dále je třeba posílit vazby mezi výzkumem, inovacemi a vzděláním. Zejména vzdělání je třeba zaměřit na efektivnější tvorbu kapacity pro výzkum v EU. Dále zpráva zdůrazňuje, že integrace výzkumných politik na národní úrovni a na úrovni EU vyžaduje „nové myšlení“, tj. orientovat se více na záměry „Unie inovací“, a je nutné prohloubit „společné programování“. Čtvrtý směr, který by měla sledovat reforma výzkumu, je posilování vztahu mezi výzkumnými institucemi a průmyslem.

Expertní skupina se nevyhýbala principiálním otázkám specifickým právě pro evropský výzkum. Jde zejména o problematiku „evropské přidané hodnoty“ - tj. proč má výzkum běžet na úrovni EU, která se na úrovni jednotlivých řešitelských týmů setkává jen s malým pochopením, jež nakonec snižuje úspěšnost návrhů projektů, neboť nemají očekávanou relevanci (tj. nedostatečně se zaměřují na řešení vyhlášených témat). Je třeba umět propojovat zdroje a tak vytvářet kapacity, které jsou nezbytné pro efektivní řešení „evropských“ problémů. Argument ve prospěch evropského výzkumu přináší i to, že jednotlivé členské státy nemají dostatečný potenciál, aby izolovaně obstály v globální konkurenci, která svádí výzkum zadávaný významnými společnostmi jen do globálně proslulých institucí. Při budování skutečně špičkových národních kapacit je třeba vyjít z „chytré specializace“ (Smart specialisation). K vysoké efektivitě výzkumníků velmi významně přispívá jejich přeshraniční mobilita. Konečně výzkum na úrovni EU má významný politický základ a měl by jasně přispět k plnění strategie „Evropa 2020“. Pokud jde o vztah mezi 7. RP a financováním národního výzkumu, skupina dospěla k odhadu, že nyní 7. RP představuje 6,7% souhrnných

státních rozpočtových výdajů na VaV v EU-27. Tento podíl má trvalý rostoucí trend (v 5. RP šlo o necelých 5 %), a mohl by tak dosáhnout až 10%. To ovšem znamená, že i ČR by měla mít cíl, že prostředky získané z RP dosáhnou 10% státních výdajů na VaV.

Zpráva podrobně hodnotí jednotlivé specifické programy 7. RP. V programu „Spolupráce“ porovnává vědeckou excelenci projektů v jednotlivých prioritách 7. RP. Nejvyšší vědecké excelence dosahují aktivity v prioritě „Potraviny, zemědělství, rybářství a biotechnologie“, nejnižší pak v prioritách „Doprava“ a „Kosmický výzkum“. Bohužel však zpráva zcela pomíjí metodologická východiska takové komparace, není tedy vůbec jasné, zda hodnotitelé v oblasti potravin a zemědělství byli stejně nároční a přísní jako hodnotitelé v oblasti kosmického výzkumu.

Zpráva pozitivně hodnotí podporu 7. RP velkým evropským infrastrukturám a podporu vzdělávání výzkumných pracovníků (studijní pobyt Marie Curie).

Dosavadní hodnocení RP hodnotila strukturu účastníků dosti povšečně. Tentokrát zpráva přichází s novinkou, která nemá předlohu v žádném z předchozích hodnocení RP: uvádí totiž explicitní seznam prvních 50 institucí, které získaly dosud nejvyšší podporu z rozpočtu 7. RP. Jde vlastně o dva seznamy, první z nich uvádí neprůmyslové účastníky, druhý pak pouze průmyslové účastníky. Je zřejmé, že mezi nimi není ani jedna instituce z nových členských států. Informace „kolik která instituce získala“ tak už nejsou tabuizovány. Dodejme, že celkově jsou v obou seznamech účastníci, na které připadla přibližně necelá čtvrtina dosud rozděleného rozpočtu 7. RP. Bylo by nešťastné číst tyto údaje optikou „velcí si rozpočet 7. RP rozdělí sami mezi sebou“. Daňový poplatník by měl spíše nahlížet optikou „zda ti, kdo jsou v evropském výzkumu relevantní, se též účastní 7. RP“. Příští ECHO přinese analýzu, jak české týmy spolupracují s těmi „50 top účastníky“.

V analýze účasti nových členských států zpráva říká, že úspěšnost jen tří zemí (EE, LV a CZ) je vyšší než úspěšnost řady starých členských států (IT, PT, ES, LU). Estonsko (spolu s Finskem) dosahuje mezi zeměmi EU-27 nejvyššího poměru získané podpory z 7. RP vztaženou na jednotku HDP (tento ukazatel dává pro ČR velmi nízkou hodnotu). Konstatuje se, že nové členské státy nemohou spoléhat a ani apelovat na rovnoměrnou geografickou distribuci podpory získané z 7. RP.

Zpráva poukazuje na pokles účasti průmyslu: zatímco ve 4. RP průmysl spotřeboval 39% rozpočtu, v 6. RP to bylo 31% a v 7. RP dokonce jen 25%. Důvod poklesu účasti průmyslu spatřuje zpráva v procedurální komplikovanosti projektů. Zpráva se jen velmi povšečně věnuje otázce, jak 7. RP mění konkurenceschopnost evropského průmyslu a jaký je „pákový efekt“ hlavních nástrojů (tj. zda investice např. do Společných technologických iniciativ mají násobný efekt v investicích průmyslu do výzkumu).

Uvádí se, že je v této fázi 7. RP předčasné hovořit o výsledcích a dopadech projektů. O významu projektů zatím podle zprávy svědčí jen to, že je řeší významní odborníci.

Zpráva v závěru (kromě jiného) formuluje deset konkrétních doporučení:

1. zrychlit budování ERA a Unie inovací,
2. posílit budování vysoce kvalitních výzkumných infrastruktur,
3. posílit financování výzkumu,
4. formulovat jasnou inovační strategii,
5. dosáhnout skutečného zjednodušení procedur,
6. dosáhnout lepší skladby finančních opatření,

7. vydat moratorium na nové nástroje (typy projektů),
8. posílit účast žen,
9. vytyčit cesty pro zvýšení zapojení zemí s dosavadní malou účastí,
10. otevřít 7. RP pro širší mezinárodní spolupráci.

V porovnání s předchozími hodnoceními RP představuje zpráva velmi zřetelný pokrok. Jasně naznačuje cesty, po nichž se bude ubírat diskuse o přípravě 8. RP. Lze jen doporučit, aby se se zprávou zevrubně seznámily nejen všechny instituce státní i regionální administrativy, instituce

vzdělávací a výzkumné, ale i další organizace, jejichž činnost se dotýká (nejen evropského) výzkumu a vývoje.

Zpráva je dostupná na adrese:

http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7

VLADIMÍR ALBRECHT,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
ALBRECHT@TC.AV

Zjednodušení rámcových programů

Dne 17. září se v Technologickém centru uskutečnilo diskusní dopoledne na téma „Zjednodušení provádění rámcových programů pro výzkum (příprava 8. RP)“. Diskusní setkání, které bylo spolupřátáno MŠMT jakožto národní autoritou zodpovědnou za roli České republiky v Evropském výzkumném prostoru, přilákalo řadu odborníků a expertů v problematice evropského výzkumu, a to z různých oblastí: od zástupců veřejných výzkumných institucí, univerzit a státní správy po zástupce soukromé sféry (MSP a velké průmyslové podniky).

Na úvod setkání byly představeny návrhy Evropské komise (EK) na zjednodušení provádění rámcových programů (dokument COM (187)2010). Následovala prezentace národní pozice České republiky k jednotlivým bodům obsaženým v tomto dokumentu. Tuto první část setkání uzavřelo představení dalších existujících národních a institucionálních pozic (prezentace a dokumenty jsou k dispozici na <http://www.fp7.cz/vice-o-financovani-7rp/detail-novinky/newid-5340/>). Na přípravě pozičního dokumentu spolupracovalo s MŠMT Technologické centrum AV ČR, a byly využity podněty řady zkušených administrátorů a řešitelů projektů RP. Vypracované poziční dokumenty jsou brány v potaz při přípravě výstupů jednání Rady pro konkurenceschopnost, přičemž oficiální závěry této Rady s vyjádřením stanoviska k návrhům Evropské komise na zjednodušení byly zveřejněny dne 12. října 2010 (viz <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st13/st13959.en10.pdf>).

Druhá část setkání byla věnována diskusi k návrhům EK na zjednodušení. Členové diskusního panelu, složeného ze zástupců reprezentujících širší spektrum organizací (AV ČR, univerzita, národní kontaktní organizace pro RP, firma...) prezentovali své pohledy na danou problematiku. Témata se týkala zejména návrhů EK na širší uplatňování poskytování finančních příspěvků na projekty formou cen, vytváření metodik na sledování skutečných nákladů a jejich uplatňování v projektech a možnosti

přechodu financování evropského výzkumu ze současného systému založeného na nákladech (input-based funding) na systém založený na výstupech (result-based funding).

V průběhu rozsáhlé diskuse zazněly podnětné názory a doporučení. Je nezbytné, aby o návrzích na změny probíhala intenzivní výměna informací a diskuse v širší platformě, jejíž výsledkem by byly podněty pro MŠMT, jaké změny na evropské úrovni prosazovat. Prostor na zásadní změnu (financování založené na výsledcích) existuje. Nemělo by docházet pouze k technickému vylepšování stávajících pravidel, ale k zásadním změnám směrem k systému financování založeném na dosažených výsledcích, přičemž je nezbytné zohlednit povahu výzkumu jako takového a přizpůsobit adekvátně proces hodnocení. Výsledný systém by měl být stabilní a měl by odrážet zájmy všech hráčů (malých i velkých členských zemí, malých i velkých institucí). V současné době převažuje nad kontrolou výsledků projektů finanční kontrola čerpání nákladů vzniklých při jejich realizaci. Nabízí se otázka, zda tento stav dlouhodobě nevede k byrokratizaci evropských projektů a nechtěnému upřednostňování správnosti čerpání finančních prostředků nad vědeckými výsledky. Z pohledu České republiky je stejně tak klíčové zintenzivnit diskusi na národní úrovni, usilovat o přiblížení pravidel národních poskytovatelů evropským pravidlům.

Diskuse k procesu zjednodušování pravidel rámcových programů představuje mj. podněty pro přípravu nadcházejícího RP a jeho pravidel. Paralelně probíhají nezbytné změny na úrovni evropské legislativy. Aktivní role České republiky je kladně vnímána všemi českými hráči na poli výzkumu a vývoje.

NAĀ KONIČKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
KONICKOVA@TC.CZ

Technologické centrum AV ČR se přestěhovalo na jinou adresu

Od 3. ledna 2011 sídlí TC AV ČR na adrese **Ve Struhách 27, 160 00 Praha 6 - Bubeneč**.

Budova TC je přibližně 5 minut jízdy autobusem č. 107, 116, 147 nebo 160 z konečné stanice metra A Dejvická do zastávky autobusu Ve Struhách.

Životní cyklus projektu 7. RP a jeho management

Úspěšné podání návrhu projektu 7. RP do otevřené výzvy i jeho následná realizace jsou úzce spojeny nejen s kvalitním sepsáním vědeckých částí projektu a návrhem na řešení výzkumných cílů, ale také s efektivním řízením vztahů mezi partnerskými týmy a vztahů vůči Evropské komisi (EK). Tento článek je zaměřen na problematiku administrativního, finančního a právního řízení konsorcia, a to v průběhu celého životního cyklu projektu - od jeho přípravy a podání přes následné hodnocení, kontraktační vyjednávání s EK až po samotnou realizaci zahrnující podávání zpráv a audity. Tématu jsou věnovány i další články.

SESTAVENÍ KONSORCIA A PODÁNÍ NÁVRHU PROJEKTU

Návrhy projektů 7. RP jsou podávány pouze do výzev vyhlášených EK a zveřejňovaných na webových stránkách CORDIS (http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html). Tam je možné také nalézt všechny potřebné informace včetně brožurky Průvodce pro žadatele a IT nástrojů nezbytných pro vypracování a odevzdání projektového návrhu. Konkrétní text výzvy specifikuje především podporovaná témata a typy projektů, návrh rozpočtu a termíny, do kterých je nutné návrhy EK odeslat.

Většina projektů 7. RP musí být řešena několika partnerskými organizacemi z různých zemí, vytvářejícími jedno řešitelské konsorcium. Organizace, která je většinou iniciátorem projektového návrhu a má vůdčí roli, se nazývá koordinátor. Koordinátor je také subjektem, který při následné realizaci projektu jedná jménem celého konsorcia s EK. Podmínkou výzev 7. RP zpravidla bývá povinná účast alespoň tří týmů ze tří různých členských zemí EU či států asociovaných k 7. RP (tzv. podmínka minimální účasti); podporována je také účast partnerů ze třetích zemí. Existence multipartnerských a mezinárodních konsorcií má zajistit existenci „evropské přidané hodnoty“ řešeného projektu. Obecně se dá říci, že cílem projektů 7. RP by mělo být zvýšení konkurenceschopnosti Evropy jako celku; projekty, které je výhodnější řešit na národní či regionální úrovni a mají pouze omezený dopad, by neměly být ze zdrojů 7. RP podporovány. Vyhledání vhodných partnerů a sestavení konsorcia je tak jedním z důležitých bodů přípravy návrhu projektu.

Návrh projektu se skládá ze dvou základních částí – části A a části B. U kolaborativních i koordinačních a podpůrných projektů ve specifických programech 7. RP Spolupráce a Kapacity (CP, CSA) obsahuje část A administrativní informace a je rozdělena do tří dalších částí. Část A1 shrnuje údaje o projektu, část A2 poskytuje detaily o partnerských organizacích a část A3 obsahuje nákladové tabulky tvořící plánovaný rozpočet projektu i členů konsorcia. Detaily popisující naplánované vědecko-výzkumné aktivity jsou obsahem části B. Jedná se o samostatný dokument, který by měl odrážet strukturu vyžadovanou EK a přesně popsanou v Průvodci pro žadatele v dané konkrétní výzvě. Má tři části, které zároveň odpovídají třem hodnotícím kritériím. První se zaměřuje na vědeckou a technickou kvalitu projektu (tj. cíle, současný stav poznání a pracovní plán rozdělený do jednotlivých pracovních balíčků), druhá popisuje realizaci projektu především s ohledem na jednotlivé partnery, konsorcium jako celek a vynaložené zdroje a poslední část hodnotí dopad projektu včetně otázk šíření jeho výsledků a ochrany duševního vlastnictví.

Část A i část B musí být odeslány EK do data uzavření výzvy, a to pouze elektronicky prostřednictvím EPSS (Electronic Proposal Submission Service).

HODNOCENÍ NÁVRHU PROJEKTU

Krátce po uzavření příslušné výzvy pro podávání návrhů projektů zašle EK koordinátorovi e-mailem zprávu o obdržení projektového návrhu

a provede formální kontrolu jeho správnosti (Eligibility Check). V této fázi EK kontroluje, zda byl návrh projektu podán před uzavřerkou výzvy, zda zahrnuje alespoň minimální počet partnerů, zda je kompletní (obsahuje část A i B) a případně, zda splňuje i další požadované specifické podmínky (mezi ně většinou patří dodržení předepsaných hranic pro možný požadovaný příspěvek EU, povinná účast partnerů z určitých zemí či typů organizací apod.). Podle dosavadních praktických zkušeností je v této fázi vyřazeno kolem 5% podaných projektů.

Následně jsou projekty postoupeny k hodnocení nezávislým expertům (hodnotitelům). Hodnotitelem projektů 7. RP se může stát každý, kdo se zaregistruje do neveřejné databáze hodnotitelů na webových stránkách CORDIS a je následně vybrán EK pro hodnocení dané výzvy (s ohledem na odbornou kvalifikaci a relevantní schopnosti). Každý projekt je posuzován minimálně třemi nezávislými hodnotiteli. Při výběru expertů se bere zřetel i na rovnováhu mezi soukromou a veřejnou sférou, rovnost pohlaví, vhodné geografické rozdělení a pravidelné střídání expertů.

Nejdříve jsou všichni hodnotitelé proškoleni. Zástupci EK jim poskytnou nezbytné informace týkající se obsahu a cílů hodnocené výzvy, povinností hodnotitele a hodnotícího procesu. V 7. RP je každý projekt hodnocen podle předem daných kritérií (tzv. hodnotících kritérií). Existují tři obecná kritéria: 1) vědecko-technická kvalita, 2) implementace a 3) dopad projektu. Každé kritérium může být ohodnoceno body 0 – 5. (0 – návrh nespĺňuje hodnotící kritérium nebo nemůže být z důvodu chybějících informací hodnocen; 5 – excelentní, návrh splňuje úspěšně všechny požadavky). Obvykle je nutno dosáhnout minimálně 3 bodů v každém kritériu a minimálně 10 bodů celkem (tzv. prahové hodnoty). Některé výzvy mohou vymezit různé váhy pro různá kritéria.

Samotné hodnocení projektů probíhá nejprve individuálně jednotlivými hodnotiteli a následně na společné schůzce hodnotitelů s EK (tzv. „Consensus Meeting“) v Bruselu či Lucemburku. Zde se experti dohodnou na společném výsledku hodnocení, tj. konečném počtu bodů a konečných komentářích do společného hodnotícího posudku. Ze zkušeností je možné říci, že méně než 50% předložených projektů je ohodnoceno experty jako kvalitní (tj. dosáhly požadovaného počtu bodů (prahové hodnoty) ve všech hodnotících kritériích i celkem). Na základě výsledku hodnocení expertů a výše finančních prostředků, která je pro danou výzvu k dispozici, EK následně rozhodne, které projekty budou financovány. Míra úspěšnosti projektů, které získaly financování ze zdrojů 7. RP, se pohybuje dokonce pouze kolem 20% (úspěšnost je však různá v různých tematických prioritách a vypsáních výzvách). Detailní informace týkající se procesu hodnocení z pohledu české hodnotitelky projektů přináší jeden z dalších článků.

NEGOCIACE A PODPIS GRANTOVÉ DOHODY A KONSORCIÁLNÍ SMLOUVY

Pokud byl návrh projektu na základě hodnocení nezávislými experty a rozhodnutí EK schválen a vybrán k financování z rozpočtu 7. RP, vstupuje konsorcium do procesu vyjednávání s EK o konkrétních podmínkách grantu (tzv. negociace), jehož výsledkem je podpis grantové dohody a zahájení realizace projektu. Samotný proces vyjednávání se odehrává prostřednictvím elektronické pošty, webové aplikace NEF (Negotiation Facility) a ve většině případů také osobně mezi zástupcem koordinátora a projektovým úředníkem EK v Bruselu či Lucemburku. Vyjednávání má dva hlavní aspekty: technický (vědecko-výzkumný) a administrativní (právně-finanční). Technická stránka vyjednávání vychází z expertních doporučení hodnotitelů a zaměřuje se především na upřesnění, případně

doplnění či jinou změnu obsahové části náplně projektu. Jejím výsledkem je konečné znění, které tvoří Annex I grantové dohody (tzv. popis práce neboli technický dodatek), tj. modifikace části B návrhu projektu. Finanční část vyjednávání se zaměřuje zejména na dojednání definitivní výše maximálního příspěvku EU na realizaci projektu a dále na otázky související s realizací subdodávek a zapojení třetích stran; dojednána je také výše zálohové platby. Právní část vyjednávání se zaměřuje především na zvážení potřeby zahrnout do grantové dohody speciální doložky a vyřešení otázek souvisejících s problematikou duševního vlastnictví. Tyto informace se následně promítnou v základním textu grantové dohody i jejích přílohách.

Dříve než je podepsána samotná grantová dohoda s EK, je nutné, aby byla EK ověřena existence a status jednotlivých účastníků projektu. Toto ověření se však týká pouze subjektů, které se účastní vyjednávání o uzavření grantové dohody v 7. RP poprvé. Jakmile Centrální validační tým EK na základě zaslaných dokumentů prověří existenci a právní status nového účastníka a je podepsána grantová dohoda, jsou dokumenty a informace, které byly k validaci dodány, uloženy do centrálního registru Komise URF (Unique Registration Facility) a organizaci je přiděleno jedinečné devítimístné identifikační číslo PIC (Participant Identification Code). Účastníci tak nemusí opakovaně prokazovat svou existenci a právní status při účasti v každém dalším projektu, neboť se budou nadále prokazovat pouze svým číslem PIC. Příslušné údaje budou z registru automaticky nahrány – a to jak při následných vyjednáváních s EK (v NEF), tak i při podávání dalších návrhů projektů (v EPSS). Díky tomuto systému dochází ke značnému zjednodušení administrativy spojené s podáváním návrhů projektů 7. RP i následným vyjednáváním podmínek udělení grantů a realizací projektu. U některých partnerů, především koordinátorů a velkých příjemců, také probíhá kontrola finanční kapacity.

Konečným výsledkem jednání je podpis grantové dohody. Základní text dohody (Core Text) podepisují koordinátor jménem celého konsorcia (statutárním zástupcem koordinující organizace) a pověřený úředník příslušného Generálního ředitelství EK, z jehož rozpočtu je projekt financován. Grantová dohoda vstupuje v platnost dnem jejího podepsání EK. Ostatní partneři projektu přistupují k dohodě podpisem Formuláře A, Annex IV dohody. Je však třeba mít na paměti, že datum zahájení projektu (tedy datum, od kterého je počítána celková doba trvání projektu) nemusí být shodné s datem, kdy vstupuje grantová dohoda v platnost. Datum zahájení projektu je přesně identifikované v dohodě. Kromě grantové dohody, která upravuje vztahy mezi konsorciem a EK, se v projektech 7. RP uzavírá i konsorciální smlouva. Ta řeší vztahy mezi partnery uvnitř konsorcia a EK není její smluvní stranou. Podrobnější informace o smluvních vztazích v projektech 7. RP jsou uvedeny v článku J. Vaňové.

REALIZACE PROJEKTU A PODÁVÁNÍ ZPRÁV

Po podepsání grantové dohody a konsorciální smlouvy již nic nebrání zahájení konkrétních aktivit v projektu. Přestože je projekt realizován společně konsorciem jako celkem (tj. existuje kolektivní technická zodpovědnost), řízení projektu má na starosti koordinátor. Ten je zodpovědný za řízení vztahů mezi partnery uvnitř konsorcia (interní management definovaný konsorciální smlouvou) i komunikaci s EK (externí management popsany v grantové dohodě). V rámci interního managementu je pozornost zaměřena především na rozdělení rolí a rozhodovací procesy uvnitř konsorcia, na způsoby komunikace mezi partnery, projektová jednání, podávání zpráv koordinátorovi, přerozdělování finančních prostředků či nakládání s duševním vlastnictvím. V rámci interního managementu nedochází pouze ke komunikaci mezi partnerskými organizacemi v projektu, ale také mezi pracovníky uvnitř řešitelských organizací, a to především mezi výzkumníky navzájem a mezi výzkumníky a administrativními

odděleními instituce. Externí management se na rozdíl od interního zaměřuje na výměnu informací s EK, zasílání zpráv o řešení projektu (včetně finančních výkazů), zasílání finančního příspěvku na účet koordinátora a v některých případech také na audity, a to jak finanční, tak i technické.

Zprávy o řešení projektu zasílá koordinátor EK po skončení každého vykazovaného období projektu. V současné době bývají obvykle vykazovaná období 18měsíční (popřípadě 12 měsíční, a to především pro projekty spravované Generálním ředitelstvím EK pro informační a komunikační technologie, DG INFSO). Po ukončení řešení projektu zasílá koordinátor závěrečnou zprávu. Zaslání těchto zpráv a jejich schválení EK je nutnou podmínkou pro zaslání příslušných průběžných plateb na účet koordinátora. Zprávy musí být zaslány EK do 60 dní od skončení příslušného vykazovaného období, EK je následně vyhodnotí a pokud je schválí, je příslušná finanční částka EK zaslána na účet koordinátora do 105 dnů po obdržení zprávy. Koordinátor následně rozesílá finanční prostředky ostatním partnerům projektu podle ustanovení v konsorciální smlouvě. Po obdržení závěrečné platby je navíc zasílána EK do 30 dní zpráva o rozdělení finančního příspěvku mezi partnery projektu.

Všechny zprávy a výstupy projektu předkládá koordinátor, a to elektronicky přes PP (Participant Portal) dostupný po registraci do ECAS, EC Authentication Services. Protože EK zatím neumožňuje elektronický podpis, jsou v listinné podobě poštou zasílány i originály s podpisy oprávněných osob – tj. finanční výkaz (formulář C) podepsaný oprávněným zástupcem příslušné partnerské organizace, osvědčení o finančních výkazech podepsané auditorem (pokud je relevantní) a čestné prohlášení podepsané koordinátorem. Všechny části zpráv (včetně naskenovaných originálů s podpisem) jsou zasílány elektronicky EK. Využity jsou e-maily a elektronické nástroje dostupné prostřednictvím PP, jako SESAM, FORCE či NEF. Všechny výše zmíněné IT nástroje se neustále vyvíjejí (upravují a zdokonalují) a předpokládá se, že pro zjednodušení budou v budoucnu sjednoceny. V současné době jsou však tyto úpravy řešiteli vnímány spíše negativně, protože je nutí učit se neustále nová pravidla. Zpráva pro EK je zpracovávána obvykle v angličtině a v přesně požadované struktuře definované EK v šabloně pro průběžné a závěrečné zprávy.

FINANČNÍ A TECHNICKÉ AUDITY JMÉNEM EVROPSKÉ KOMISE

Kdykoliv v průběhu projektu a až do pěti let po jeho ukončení může být provedena kontrola vynakládání a čerpání finančních prostředků u jednotlivých partnerů v projektu. Jedná se o finanční audit realizovaný samotnou EK, popř. prostřednictvím jejího zástupce (pro 7. RP se jedná v ČR o společnost KMPG). Tyto kontroly jsou namátkové, nejsou dopředu plánovány - účastník je o nich informován pouze s několikadenním předstihem prostřednictvím informačního dopisu. Obvykle je při těchto kontrolách auditováno více projektů organizace najednou a pozornost je soustředěna nejen na dodržování finančních pravidel 7. RP, ale také na účetní, systémové a manažerské aspekty týkající se obvyklé praxe v organizaci a řádné realizace projektů. EK kontroluje nejen finanční stránku realizace projektu, ale také jeho věcné plnění. Cílem této kontroly je hodnocení práce vykonané v průběhu řešení projektu se zaměřením na vědecké, technické a etické aspekty. Kontroluje se stupeň plnění pracovního plánu a realizace plánovaných výstupů, relevance cílů projektu s ohledem na současný stav poznání v oboru, efektivita vynakládaných zdrojů, management projektu, očekávaný socioekonomický dopad a plán pro užití a šíření výsledků výzkumu. Hodnoceny jsou mimo jiné i průběžné a závěrečné zprávy o řešení projektu zasílané EK.

Projektové konsorcium – jeho sestavení a řízení

Jednou z podmínek realizace výzkumného projektu 7. RP je mezinárodní vědecká spolupráce, kdy řešení konkrétního problému vyžaduje spolupráci výzkumníků z různých zemí. Výzkumné téma, pro které je rozsáhlejší mezinárodní spolupráce nutná, stanoví ovšem Evropská komise (EK) a ta zároveň obvykle klade podmínku minimálního rozsahu řešitelského konsorcia (nejčastěji: minimálně tři účastníci ze tří různých členských zemí EU nebo zemí asociovaných k rámcovému programu).

SESTAVENÍ PROJEKTOVÉHO KONSORCIA

Je zřejmé, že složení řešitelského konsorcia má přímý vliv na kvalitu řešení projektu. Celá řada výzkumných týmů může mít záměr „podat projekt“ do některého z témat uveřejněných ve výzvě na předkládání návrhů, avšak bez patřičné koordinace přípravy návrhu je celkem malá šance, že projekt získá dostatečně vysoké hodnocení, a tedy finanční podporu ze strany EK. Rozhodující je **ustavení koordinátora přípravy projektu**. Nemusí to být nutně ten, od něž vzešel hlavní podnět k přípravě návrhu, ale rozhodně to musí být tým, který bude hnacím motorem příprav a nejspíše následně bude i koordinátorem řešení, tedy klíčovým partnerem, který by měl mít dostatečnou autoritu pro řízení (často velmi nesourodých) výzkumných týmů a reprezentovat celé konsorcium vůči EK. Zatímco jednotlivé týmy hodlají v konsorciu uplatnit svou vědeckou excelenci, koordinátor musí mít na zřeteli to, že hodnotitelé návrhu projektu posuzují i to, zda konsorcium dává záruku vytvoření výzkumné kapacity, která je nezbytná k řešení daného problému. Jak by mělo být konsorcium složeno a co je nutné mít na zřeteli ve fázi přípravy projektu?

Je nesprávné se domnívat, že „čím větší konsorcium sestavíme, tím větší je šance na získání grantu od EK“. Velikost konsorcia má odpovídat složitosti a náročnosti vědeckého řešení projektu. EK zdůrazňuje, že je třeba dosáhnout „kritické kapacity vůči danému problému“ a zde lze patrně dodat, že není žádoucí takovou kapacitu výrazně přesáhnout. Konsorcium by tedy mělo mít dostatečnou interdisciplinární skladbu, aby mohlo efektivně řešit problém formulovaný výzvou, avšak současně každý z partnerů by měl mít v projektu svou nezastupitelnou roli, a ne být pouze tzv. partnerem do počtu. Taková rada se zdá až příliš samozřejmá, nicméně jsme často svědky nápadu zvýšit šanci na kladné hodnocení tím, že do přípravy jsou přizvány týmy ze zemí, s nimiž je „žádoucí spolupracovat“. Takový nápad nejen zvyšuje náklady projektu, ale hlavně neguje to, že o úspěchu návrhu rozhoduje na prvním místě vědecká excelence týmů a jimi navrhovaného řešení.

Vytvoření projektového konsorcia je proces, během něhož se jednotliví budoucí partneři vzájemně oslovují a připravují na možnou účast v projektu. Zkušenosti účastníků projektu si uvědomují náročnost příprav, a proto snahy o vytvoření budoucího konsorcia řešitelských institucí předchází datum oficiálního vyhlášení výzev. Je to možné mj. i proto, že témata výzev nejsou pro vědeckou komunitu neočekávaná, jejich neformální znění je ve vědecké komunitě známo před oficiálním vyhlášením výzev. Ostatně i sama EK pořádá řadu informačních dnů k chystaným výzvám, kde jsou představována jednotlivá témata, a to v době před jejich oficiálním vyhlášením.

Z pohledu organizace, která má s účastí v projektech rámcových programů minimální nebo nemá žádné zkušenosti, představuje zapojení do projektu určitou bariéru oproti organizacím, které už zkušenosti s řadou projektů či minimálně s jejich přípravou už mají. Bariérou oněm „nováčkům“ v projektech RP se snaží usnadnit řada nástrojů, kterých lze využít při hledání partnerů do projektu, a to jak aktivním hledáním

(oslovování stávajících účastníků a koordinátorů), tak i pasivním hledáním (zveřejňování svého odborného profilu ve vybraných databázích ve snaze, že budou koordinátorem osloveny k účasti na projektu). Před tím, než organizace začnou pracovat s těmito nástroji, je vhodné obrátit se na stávající partnery v jiných projektech a spolupracující vědecko-výzkumná pracoviště, protože osobní kontakty a vazby jsou v tomto ohledu nenahraditelné.

Tabulka – vyhledávání partnerů / Partner Search databáze

Technologické centrum AV ČR; http://www.fp7.cz/partner-search
CZELO; http://www.czelo.cz/nabidky-spoluprace/
CORDIS; http://cordis.europa.eu/fp7/partners_en.html
IGLO; http://www.iglortd.org/services/partner.html
ETNA; http://www.transport-ncps.net/node/9 , tematická priorita Doprava
TranscoSME; http://www.ncp-sme.net/ , projekty Výzkum ve prospěch MSP
SEREN; http://www.seren-project.eu/ , tematická priorita ICT
Ideal-ist; http://www.ideal-ist.net/partner-search/partner-search , tematická priorita ICT
Argifoodresearch.net; http://www.europartnersearch.net/eu-agri-mapping/ , tematická priorita Bio
BioNet; http://www.ncp-bio.net/ , tematická priorita Bio
Platon Plus; http://www.platonplus.net/ tematická priorita Socioekonomické vědy
ResPotNet; http://www.respotnet.eu/ps_facilitator.html , program Výzkumný potenciál
NMPTeAm; http://www.nmpteam.com/ , Nanomateriály a nové technologie

Kromě vyhledávacích databází (viz tabulku) je možné k vyhledávání partnerů do projektů využít účasti na informačních dnech (v ČR, v Bruselu, případně na jiných místech), technologických burzách (tzv. brokerage events), kde se setkávají nabídky s poptávkami po spolupráci, odborných veletrzích a výstavách apod. Dostat odborný profil organizace k potenciálním partnerům umožňují tzv. Partner Search, a to např. pomocí sítě Národních kontaktních pracovníků (NCP), oborových kontaktních organizací (OKO), bruselské kanceláře CZELO nebo jiné zahraniční kanceláře, které podporují zapojování do projektů rámcových programů.

K nástrojům patří i software pro přípravu návrhu projektů, který administruje EK. Jedině prostřednictvím tohoto software lze vyplnit všechny potřebné formuláře přihlášky. Software ovšem umožňuje komunikovat v konsorciu vlastní řešení projektu. V současnosti připravuje EK jeho další, více uživatelsky přátelskou verzi. Nejde o složitý počítačový program, nicméně je třeba si vyhradit určitý čas na jeho ovládnutí. Je třeba mít na paměti, že elektronické zaslání projektu na poslední chvíli před stanovenou uzávěrkou se téměř jistě nezdaří, neboť přístup na server EK bývá v takových chvílích zahlcen, takže program nepotvrdí, že „projekt byl úspěšně zaslán“.

ŘÍZENÍ PROJEKTOVÉHO KONSORCIA

Fungování projektového konsorcia bývá velmi často odrazem toho, jak probíhala fáze projektu před jeho podáním. Během příprav pro-

jektového návrhu a průběhu komunikace o rozdělení úkolů, zodpovědností a aktivit v projektu se často projevívá, jak dokáže konsorcium čelit problémům vznikajícím při řešení projektu. Jde o schopnost efektivně mezi sebou komunikovat a hledat odpovídající řešení. Fungování partnerů v budoucím konsorciu nebývá ve fázi přípravy (na rozdíl od fáze realizace projektu) nijak významně smluvně ošetřeno, mohou ale existovat určité dohody o mlčenlivosti a důvěrnosti chystaného projektového návrhu (tzv. dopis o záměru, Memorandum of Understanding / Letter of Intent). Obecně se dá konstatovat, že způsob přípravy projektového návrhu a její celkový průběh mohou být brány jako určitý indikátor budoucích vztahů mezi partnery v průběhu řešení projektu.

Základním předpokladem efektivního řízení projektového konsorcia je **osoba koordinátora, příp. jeho tým**, který se účastní projektu. Činnost koordinátora se neomezuje „jen“ na řízení vědeckých aktivit. Administrativní nároky koordinování jsou nezanedbatelné, a proto koordinátor musí disponovat dostatečnou personální kapacitou. Sám koordinátor by měl mít předchozí zkušenosti s koordinací jiných (národních) projektů či s účastí v projektech RP, příp. s účastí v projektech mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji. To mimo jiné znamená, že musí též umět zformovat řídicí strukturu projektu, tedy např. výbor, s nímž bude projekt řídit, příp. radu, která bude dozorovat, zda řešení projektu probíhá v souladu s původním záměrem řešení atd. Návrh na vytvoření takové struktury má ovšem významný dopad na hodnocení návrhu projektu jako celku. EK má zájem na tom, aby projekty byly efektivně řízeny jak po stránce vědecké, tak i administrativní, což ovšem na druhé straně vyžaduje odpovědný a realistický přístup všech partnerů v projektu (nejenom koordinátora).

Mezinárodní charakter projektů a jejich konsorcií (partneři z různých evropských i mimoevropských zemí) představuje v tomto ohledu pro řídicí organizaci (často i ostatní projektové partnery) nemalý nárok, který roste s velikostí konsorcia - u menších projektů je složeno z 5 až 10 partnerů, u větších pak projekty často řeší i více než 10 účastníků, v některých případech jde i o desítky účastníků (např. specifické projekty sítí excellence, Network of excellence, NoE). Úměrně tomu, jak velký je podíl partnera na činnostech v projektu, roste náročnost komunikace v konsorciu a jednotlivých pracovních balíčcích a tlak na správnost a dodržování pravidel projektů. Ve snaze zakotvit fungování konsorcia, jsou proto aspekty týkající se jeho řízení obsaženy v řadě projektových dokumentů, které se stávají pro konsorcium závazné. Jedná se o:

- Část B projektového návrhu, kapitola 3 – Implementace projektu. Je zde popsán mechanismus řízení konsorcia. Část B se v případě kladného hodnocení stává výchozím podkladem pro jednání o Annexu I.
- Pracovní balíček Management v rámci odborné části zaměřené na rozdělení aktivit v projektu (obsah každého projektu, nachází se v technické příloze).
- Konsorciální smlouva mezi partnery projektu (např. DESCA, část 6 – Governance structure).
- Annex II grantové dohody, obecná ustanovení týkající se projektu, práva a povinnosti koordinátora a jednotlivých partnerů.

Komunikace mezi partnery projektu probíhá zpravidla prostřednictvím elektronické pošty, telefonicky, příp. při osobním setkání. Webová stránka projektu může sloužit partnerům projektu jako rozcestník ke stránkám pro veřejnost nebo pro přihlášení se do uzavřené sekce, kde mohou oprávněné osoby ukládat detailní informace týkající se projektu a aktuality. Rada koordinátorů používá specifické komunikač-

ní programy upravené na míru danému projektu, které mají stejně tak všichni ostatní partneři a pomocí nichž vzájemně komunikují, posílají zprávy a plní úkoly. Na trhu existuje celá škála takových programů a lze je vyhledat na internetu.

Komunikace mezi partnery projektu a koordinátorem zahrnuje také podávání zpráv o řešení projektu koordinátorovi, na jejichž základě připravuje koordinátor zprávy pro EK. Jedná se o tzv. interní reportování, na jehož strukturu a frekvenci se dohodnou partneři společně v konsorciální smlouvě, a ve většině projektů bývá častější než podávání zpráv samotné EK. Co se týká toku finančních prostředků v průběhu projektu a jejich přerozdělování od koordinátora jednotlivým partnerům je rovněž předmětem společné dohody a jí odpovídajícím úpravám v konsorciální smlouvě.

Velmi důležité z pohledu řízení jsou projektová setkání, která se zpravidla konají jednou až dvakrát ročně. Zahájení projektu (kick-off meeting) se zpravidla účastní zástupce EK (projektový úředník příslušného projektu). Co do intenzity svolávání schůzek, častější mohou být dílčí setkání vedoucích pracovních balíčků, kteří spolu úzce spolupracují a vzájemně se informují o pokrocích a dosažených výsledcích. Náklady na projektová setkání jsou mnohdy vysoké a vždy je potřeba je naplánovat a zahrnout do rozpočtu projektu u každého partnera. Stejně tak je potřeba vyčíslit předpokládané náklady na tvorbu webových stránek (v rámci činností šíření výsledků, dissemination).

O všech důležitých otázkách týkajících se projektu a jeho řešení rozhodují orgány volené konsorciem, které se mohou projekt od projektu lišit a různé bývají i jejich pravomoci. Tyto orgány jsou ustanovovány dle velikosti konsorcia a nároků na jeho řízení. V menších projektech to bývá valné shromáždění (General Assembly, General Committee, Project Management Committee), kde jsou zahrnuti všichni členové a hlasují o všech odborných a operativních otázkách projektu. Jako orgán takového konsorcia je brán i koordinátor, který svolává projektové schůzky a je základním prvkem řízení projektu. Větší projekty mají kromě valného shromáždění také radu (Board), která řeší každodenní otázky související s řízením konsorcia a představuje určitý pomocný řídicí orgán koordinátora. Dále mohou být v závislosti na složitosti struktury projektu voleny tzv. subprojektové rady, které rozhodují v dílčích „podprojektech“.

Každý účastník by měl být ideálně před vstupem do projektu (během fáze připomínkování konsorciální smlouvy) seznámen s fungováním konkrétních orgánů, způsobem jejich hlasování a kvorem (nejnižší počet členů přísl. orgánu, aby byl usnášeníschopný) pro přijetí rozhodnutí. EK je o průběhu projektu a významných rozhodnutích konsorcia informována průběžnými zprávami, které jí zasílá koordinátor. Zásadní rozhodnutí při řízení projektu (např. přerozdělení prací na projektu, vyloučení partnera apod.) je možné realizovat pouze se souhlasem příslušného projektového úředníka.

Konflikty v konsorciu by měl v prvé řadě pomoci narovnat koordinátor. Může se ale stát, že v průběhu řešení projektu dojde k problémům, které rozdělí partnery na nesmiřitelné tábory. V tomto případě je potřeba si uvědomit, jakým způsobem jsou upraveny vzájemné vztahy (zejména v konsorciální smlouvě), a zvážit možnosti. Jakékoliv zásahy a následné změny v řízení a konsorciu by měly být prováděny tak, aby vedly ke zdárnému dokončení projektu a splnění jeho cílů.

Maďarsko předsedá Radě EU

V roce 2011 povedou Evropskou unii dva „nové členské státy“: v prvním půlroce to je Maďarsko, v druhém půlroce pak Polsko. Nelze přehlédnout, že datum 1. 1. 2011 znamená, že předsedou Rady EU se stal maďarský premiér Orbán a současně v Maďarsku vstoupil v platnost nový tiskový zákon, který prosadila právě Orbánova vláda. Orbán ve svém zahajovacím projevu neskrýval, že dnes EU postrádá ten optimismus, jímž hýřila v době, kdy přijala deset východoevropských států. Orbán připomíná - ve snaze povzbudit - že budování evropského společenství na ruinách druhé světové války, porážka komunismu, sjednocení Evropy, vytvoření nové globální měny atd., že to vše bylo mnohem těžší, než čemu čelíme dnes, tj. obnově ekonomického systému a posílení konkurenceschopnosti EU. Zakončil proto otázkou „Proč bychom tedy neměli být optimističtější?“.

Chceme věřit, že maďarské předsednictví EU nedopadne jako to české, ale nemůžeme slevit z toho, že optimismus musí mít věrohodný základ. Skepsi totiž nevyvolávají nesnadno dosažitelné správné cíle, nýbrž špatné kroky, jimiž je chceme dosáhnout. Maďarsko v důsledku svých posledních kroků bylo v r. 2010 až příliš často v hledáčku světových agentur: nový tiskový zákon vzbudil obavy nejen v Maďarsku, ale i v Evropské komisi (EK), 13 velkých evropských firem (včetně našeho ČEZu) požádalo EK, aby se vyjádřila k oprávněnosti nově zavedené daňové úpravy, snaha maďarské vlády dát prostředky penzijních fondů k dispozici státu ohrožuje reformu penzí v jiných státech atd. Maďarský státní dluh se blíží 80% HDP a je tedy daleko největší ze všech nových členských států. Mezinárodní měnový fond (MMF) a EU při jednání o půjčce Maďarsku ve výši 20 mld. € vyjádřily obavu, že Orbánova vláda neusiluje o dostatečnou úspěšnou opatření,

Wall Street Journal pak v článku o těchto jednáních neváhal uvést výrok jedné vysokoškolské učitelky: „Nikdo by neměl za nás rozhodovat, jak bychom měli postupovat v ekonomice Maďarska. Stát musí být suverénní“. Nic proti státní suverenitě, ale o tu přece už připravuje vláda stát tím, když žádá půjčku od nadnárodních organizací. EU je postavena na vzájemnosti, která vyžaduje odpovědnost od úrovně jednotlivého občana až po vlády, strukturální fondy jsou výrazem ochoty bohatších pomoci slabším. Tak přejme ještě jednou Maďarsku, aby svým předsednictvím posílilo evropské hodnoty a zejména soudržnost EU, kterou nezabezpečuje jakýsi „silný Brusel“, nýbrž vědomí Evropanů, že pospolu jim bude lépe, ba že světu prospějí více než každý sám.

Pokud jde o rámcový program, chce se maďarské předsednictví zaměřit na problematiku zjednodušení administrativní náročnosti projektů RP, na výsledky střednědobého hodnocení 7. RP, které vydala EK, a na přípravu 8. RP. V otázkách zjednodušení naváže na doporučení „ministrské expertní skupiny pro zjednodušení“ z října 2010. V únoru proběhne konference s workshopem o výsledcích střednědobého hodnocení 7. RP pro vysoké vládní představitele.

Příprava 8. RP bude probíhat v souladu a v návaznosti na akce, které naplánovala Evropská komise, předpokládá se diskuse o tematickém zaměření 8. RP, nikoliv však o jeho rozpočtu.

VLADIMÍR ALBRECHT,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
ALBRECHT@TC.CZ

(dokončení ze strany 2)

iniciativou Unie inovací. Nezastupitelnou úlohu při podpoře implementace Evropského výzkumného prostoru má Společné výzkumné středisko EK (JRC). Role a úkoly JRC jsou nově formulovány ve Strategii JRC přijaté v červnu 2010.

Vedle střednědobého a posléze celkového hodnocení rámcových programů (RP), které pravidelně provádí Evropská komise, analyzuje řada členských zemí účast týmů ze svých zemí v rámcovém programu z různých aspektů, včetně hlediska dopadu RP na ekonomiku a konkurenceschopnost. Konference přinesla kromě informace o přípravě střednědobého hodnocení 7. RP z pohledu EK také analýzy a data z ČR, Španělska a Německa.

V roce 2010 se naplno rozvinuly přípravy národních strategií a pozic k přípravě budoucího rámcového programu. Tyto národní pozice budou EK brány v potaz při formulaci návrhu dalšího RP, jehož zveřejnění následované širokou veřejnou diskusí, je plánováno na rok 2011. Přístupy k přípravě budoucího rámcového programu prezentované zástupci České republiky, Německa, Rakouska, Polska, Slovenska a Švédska ukazují, že členské země věnují značnou pozornost a úsilí přípravě konkrétních návrhů pro zefektivnění evropské výzkumné spolupráce, proto zřizují expertní konzultační skupiny, jejichž návrhy jsou zevrubně diskutovány na národní úrovni a následně překládány k diskusi na úrovni mezinárodní. Teprve aktivity na obou úrovních mohou vést k prosazení změn v evropském výzkumu.

John Bensted Smith z Institutu pro perspektivní technologické studie JRC vystoupil s tématem "Příspěvek JRC k ERA".
Foto D. Čížek

Všechny výstupy konference (prezentace, závěry, další fotografie, videozáznam) jsou k dispozici na webových stránkách <http://www.fp7.cz> a <http://www.tc.cz>.

LENKA HAVLÍČKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
HAVLICKOVA@TC.CZ

Hodnocení projektů 7. RP z pohledu hodnotitele

Při přípravě projektu do rámcového programu je potřeba si uvědomit, že první zkouškou úspěchu je výsledek jeho hodnocení. Projekt, na jehož přípravě pracovala řada excelentních vědeckých týmů po dobu několika měsíců, nakonec přichází - po uzávěrce a orientačním posouzení relevance - do rukou 3 až 5 namátkou zvolených specialistů doslova z celého světa, kteří během několika hodin rozhodnou o jeho osudu. Z vlastní zkušenosti (jak partnera projektu, tak hodnotitele) se v následujících řádcích pokusím upozornit na několik méně známých skutečností z prostředí hodnocení tak, aby bylo možné předvídat a připravit se na možnou „náladovost“ hodnotitelů již při přípravě projektového textu. Je totiž potřeba si uvědomit, že úspěšnost projektu je podmíněna právě a jedině reakcí jeho hodnotitelů a ta mnohdy nezávisí na kvalitě vědecké myšlenky, ale na jejím představení.

Nejčastěji aplikované jednokolové hodnocení projektu 7. RP probíhá buď jednorázově v Bruselu (většinou po dobu 4 až 5 dní), nebo ve dvou etapách (tzv. „remote“ hodnocení). Vhodní experti jsou pro hodnocení vybíráni z databáze EK a poptáváni pověřenými úředníky již 2 až 3 měsíce před uzávěrkou dané výzvy. Podmínkou účasti experta je především jeho nezávislost a nepodjatost – neměl by být zapojen do žádného projektu podávaného pro tematickou oblast (prioritu), kterou by měl hodnotit. Tato podmínka se někdy dokonce vztahuje i na zaměstnavatele experta (firmu, univerzitu, ústav).

Jednorázové hodnocení projektů vybranými experty přímo v Bruselu je typické pro menší tematické okruhy, jako např. INCO nebo program Marie Curie. Před příjezdem obdrží expert pouze instrukce k hodnocení a informace o textu dané výzvy, vlastní projekty, které bude hodnotit, získá až na místě, většinou odpoledne v den příjezdu, po dopoledním přeškolení.

Při tzv. „remote“ hodnocení obdrží potenciální hodnotitel (po písemném potvrzení jeho výběru a zaslání nezbytných formulářů, které musí vyplněné a podepsané obratem odeslat zpět „svému“ úředníkovi) instrukce k hodnocení a zároveň i vlastní přihlašovací údaje do systému RIVET (<http://www.ess-fp7.org/>). V tomto systému pak pod svým jménem nalezne projekty, které hodnotí (většinou 10 až 16). Může si je stáhnout a průběžně hodnotit „na dálku“, svoje hodnocení pak vyplňuje do speciálního formuláře pro individuální hodnocení (IER - Individual evaluation report). Když je se svým posudkem hotov a spokojen, uloží konečný vyplněný individuální formulář do RIVET databáze.

Každý podaný projekt většinou hodnotí nezávisle na sobě 3 až 5 hodnotitelů, kteří se neznají až do doby, kdy odevzdají své individuální posudky (ať již osobně úředníkovi v Bruselu, nebo do databáze RIVET). Při jednorázovém hodnocení v Bruselu mají hodnotitelé na vyhotovení posudku většinou 1,5 až 2 hodiny na jeden projekt (včetně jeho přečtení), tuto aktivitu vykonávají v budově EK na předem určených místech, bez možnosti komunikace s ostatními hodnotiteli. V případě posuzování projektu a vytváření individuálního posudku z domova má expert na vyhodnocení všech svěřených projektů přibližně 1 měsíc a je zcela na něm, kolik času jednomu projektu věnuje. V každém případě je ale potřeba si při tvorbě projektu uvědomit, že hodnotitel nad ním pravděpodobně nestráví více než 2 hodiny, a podle toho jej formulovat a logicky strukturovat. Expert se v projektu nesmí „ztratit“, vždy je potřeba opakovat klíčová slova a slosloví daná textem priority, jasně a přehledně zohlednit odpovědi na všechny otázky, které hodnotitel v individuálním posudku nachá-

zí. Navíc, text projektu by měl být čtivý i pro experta z oboru pouze příbuzného výzvě (je velmi nepravděpodobné, že všichni hodnotitelé projektu mají stejnou specializaci). Vždy musíme předpokládat, že při hodnocení se setkají v jednom „týmu“ různí experti (z různých zemí), s odlišnou specializací. Je třeba předpokládat, že např. v oblasti SPACE – GMES v „porotě“ zasedne odborník na satelitní informace, IT expert, specialista na životní prostředí (vodu, vzduch, lesy...). Každý z nich pak musí projekt pokládat za úspěšný jak v oblasti vědecké myšlenky, tak z pohledu na řešitelský tým i potenciální dopad projektu.

Po odevzdání individuálních posudků vytvoří hodnotitelé – ať již v Bruselu, nebo v začátku prostřednictvím databáze RIVET – malé panely, které společně vytvoří tzv. „Consensus report“ pro jednotlivé projekty. Každý projekt má vlastní „konsensus panel“, tedy skupinu 3 až 5 expertů, kteří jej hodnotí; složení těchto skupin se mění projekt od projektu tak, aby hodnotitelský tým svojí odborností co nejvíce odpovídal zaměření projektu. Konsensus panel se pak snaží dohodnout na společném posudku, který by zohlednil všechny názory a připomínky účastníků tohoto hodnotícího týmu. Každému konsensus panelu předsedá jeden z expertů – tzv. zpravodaj, který je zodpovědný za finalizaci výsledného posudku.

V případě hodnocení z domova, vzniká konsensus na dálku a teprve při setkání v Bruselu, které následuje po ukončení hodnocení v databázi RIVET, se jednotliví experti osobně poznají a při skupinovém sezení (to trvá v průměru 2 - 3 hodiny na projekt) probírají názory na projekt a zdůvodňují svoje individuální přístupy a bodové hodnocení. Jako výsledek skupinového hodnocení vznikne v rámci týmu Consensus report – tedy posudek, který v závěru potvrdí všichni zúčastnění experti ve skupině, mnohdy po urputných bojích, nad kterými dozírá vždy jeden úředník, případně i pozorovatel EK, kteří do vlastního hodnocení nezasahují, pouze je moderují a případně zaznamenávají jeho postup.

Consensus report pak odchází do panelu, kde se setkávají hodnotitelé z celé širší priority nebo tematické oblasti, kteří se snaží hierarchicky seřadit projekty od nejhoršího k nejlepšímu napříč této širší tematické oblasti (v rámci jednoho rozpočtu). Projekty, které mají šanci uspět, musí překročit tzv. „threshold“ neboli práh – reálnou šanci však mají až projekty nad 12,5 bodů z celkových možných 15 bodů (v některých prioritách ale neúspěšné projekty se 14 body – např. v oblasti environmentálních technologií nebo integrovaného řízení přírodních zdrojů). V případě, že se vyskytnou dva, tři nebo více projektů se stejným bodovým ohodnocením, experti volí pomocná kritéria pro jejich seřazení (kterým může procházet „magická“ linie oddělující financované projekty od neúspěšných). Jako vedlejší kritéria pro porovnání projektů může posloužit např.:

- projekt má více bodů za impakt (dopad) než ostatní;
- v případě, že všechny projekty mají stejný počet bodů ve 3. kritériu (impakt), rozhoduje, který z nich má více bodů za 1. kritérium (vědeckou myšlenku);
- v projektu jsou zohledněna tzv. „gender issues“;
- konsorcium je vyrovnané a obsahuje i MSP;
- projekt dodržuje doporučený rozsah stránek;
- v případě, že širší tematická priorita zahrnuje i subpriority orientované na třetí země, tzv. SICA projekt (tedy projekt pro třetí země), vždy přeskochí tzv. „ne-SICA“ projekty, orientované „pouze“ na vědu a výzkum v Evropě;
- atd...

Závěrem je třeba poznamenat, že ačkoli je podle mých zkušeností hodnocení projektů 7. RP jedno z neobjektivnějších, i zde do značné míry závisí na štěstí (... přijde můj projekt na řadu před obědem nebo až v období klidu a odpolední siesty?) a samozřejmě i na tom, kdo v panelu hodnotitelů zasedne. Přesto je v silách každého dobrého konsorcia připravit potenciálně úspěšný projekt, když kromě běžných

pravidel bude brát v úvahu i osobu hodnotitele. Například - zkuste si sami svůj projekt kriticky přečíst a během 30 minut „pochopit“ ... budete s výsledkem spokojeni?

ZUZANA BOUKALOVÁ,

VODNÍ ZDROJE, A. S., ZUZANA.BOUKALOVA@VODNIZDROJE.CZ

Řízení konsorcia a smluvní vztahy v 7. RP

Management projektů 7. RP je nezbytně provázen existencí řady smluvních ujednání, která mají za cíl závazně upravit práva a povinnosti partnerů v konsorciu včetně důsledků porušení povinností tak, aby byl projektový návrh v rámci možností úspěšně připraven, projekt zrealizován a dokončen. S potřebou připravovat a uzavírat smlouvy se tak partneři setkávají již od počátku přípravy projektového návrhu až do fáze skončení samotného projektu 7. RP a někdy i po jeho skončení.

FÁZE PŘÍPRAVY PROJEKTOVÉHO NÁVRHU

Příprava projektového návrhu představuje zejména výměnu myšlenek ohledně podoby projektu a často i sdílení know-how partnerů, příp. sdílení předmětů duševního vlastnictví pro účely sepsání kvalitního projektu. Právě proto je nutné přemýšlet nad ochranou vyměňovaných znalostí v ideálním případě již od první schůzky budoucích členů konsorcia a pro účely jejich ochrany (a často utajovaných) informací uzavřít smlouvu o zachování mlčenlivosti (*Non-disclosure Agreement*). Hlavním smyslem smlouvy o zachování mlčenlivosti je zajistit budoucím partnerům to, že informace, které zpřístupní při přípravě projektového návrhu, nebudou zneužité nebo zpřístupněné třetím osobám mimo budoucí členy konsorcia. Již v této fázi tak formou smlouvy o zachování mlčenlivosti půjde o formu zajištění ochrany stávajících znalostí (*Background*) ještě před samotným zahájením projektu. Co se týká obsahu smlouvy o zachování mlčenlivosti, kromě označení smluvních stran, stanovení účelu a důvodů pro uzavření smlouvy, by zde určitě neměly chybět definice a v ideálním případě také výčet zpřístupňovaných důvěrných informací. Vhodným ustanovením je také ohraničení povinnosti mlčenlivosti. Budoucí partneři by v této smlouvě měli rovněž vymežit použití zpřístupňovaných informací a v rámci možnosti vymežit okruh osob, kterým budou důvěrné informace zpřístupněny. Finanční sankce za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích, rozhodné právo a způsob řešení sporů by také neměly v této smlouvě chybět. Povinnost mlčenlivosti lze vztáhnout i na existenci samotné smlouvy o zachování mlčenlivosti.

Dalším smluvním nástrojem, se kterým se někdy čeští partneři v projektech 7. RP setkávají, je tzv. dopis o záměru (*Letter of Intent, Memorandum of Understanding*). Dopis o záměru se většinou uzavírá v pozdější fázi přípravy projektového návrhu, ale ještě daleko před zahájením samotného projektu. Hlavní smysl dopisu o záměru spočívá v závazku partnerů pokračovat na přípravě projektového návrhu v dalších fázích, závazku účasti na jednáních s EK o konečném znění grantové dohody v případě, že je projekt vyhodnocen jako úspěšný. Partneři se zde často zavazují také k účasti na přípravě a připomínkování budoucího znění konsorciální smlouvy (*Consortium Agreement/CA*) s tím, že hlavní principy CA mohou být obsaženy již v dopisu o záměru, čímž si partneři v předstihu stanoví rámec budoucí spolupráce. Na různých webových stránkách jsou k dispozici vzorové dopisy o záměru pro potřeby přípravy projektů 7. RP. Vzory lze nalézt

například na <http://www.fp7.cz/cz/vice-o-jpr-v-fp7/> v sekci Informační materiály.

Smlouva o mlčenlivosti ani dopis o záměru z povahy věci neřeší samotnou organizační strukturu konsorcia, tj. samotný způsob vedení konsorcia koordinátorem. Management konsorcia je upraven až v konsorciální smlouvě, která se uzavírá pro potřeby realizace projektu 7. RP. Příprava CA by ale měla probíhat ještě před zahájením projektu a ideálně také před podpisem grantové dohody.

FÁZE REALIZACE PROJEKTU 7. RP

Základním smluvním dokumentem, který upravuje vztahy mezi partnery v oblasti duševního vlastnictví, financí a také samotnou organizační strukturu a řízení konsorcia, je CA. Uzavření konsorciální smlouvy je povinností partnerů ve většině projektů 7. RP, byť EK její uzavření nijak finančně nesankcionuje. Pouze v případě, že výzva k podávání projektových návrhů výslovně uvádí, že konsorciální smlouva nemusí být uzavřena, není její uzavření povinností partnerů. Tam, kde povinnost uzavřít CA smlouvu není dána, mohou členové konsorcia uzavřít CA dobrovolně. Tento postup je navíc i doporučován, jelikož právě v konsorciální smlouvě mají projektoví partneři jedinečnou možnost upravit si své vztahy včetně způsobu řízení konsorcia. Konsorciální smlouva pro projekty 7. RP by měla obsahovat minimálně tyto části: vnitřní organizace konsorcia včetně rozhodovacích postupů, pravidla šíření projektových výsledků (publikování, webové stránky atd.) a další otázky týkající se duševního vlastnictví, finanční, časové a jiné podmínky pro vzájemné umožnění přístupu ke svým znalostem pravidla pro rozdělení finančního příspěvku EU, způsob řešení vnitřních sporů včetně případů zneužití pravomoci, ujednání projektových partnerů o odpovědnosti za škodu, odškodnění a povinnosti zachovávat mlčenlivost. Tyto požadavky na obsah CA stanoví samotná grantová dohoda ve svém Annexu II. Obecně platí, že jakékoliv ujednání mezi partnery obsažené v konsorciální smlouvě nesmí být v rozporu s textem grantové dohody, která má vždy přednost. To znamená, že CA může grantovou dohodu pouze doplňovat a vyloučit ustanovení grantové dohody je možné jen tam, kde to grantová dohoda připouští.

Co se týká obsahu CA, je možné se setkat s touto strukturou smlouvy:

Organizace a řízení konsorcia – orgány, pravomoci jednotlivých orgánů, způsob hlasování a rozhodování konkrétních otázek, členství partnerů v jednotlivých orgánech, řešení některých sporů uvnitř konkrétního orgánu atd.

Finanční ustanovení – finanční plán, rozdělení finančního příspěvku EU, změny v projektu a jejich návaznost na financování partnerů, způsob podávání zpráv koordinátorovi v souvislosti s následným průběžným financováním, finanční závazky partnera v případě ukončení účasti v konsorciu před skončením projektu atd.

Komerční a právní aspekty včetně úpravy duševního vlastnictví – povinnost mlčenlivosti, poskytování licencí a přístupová práva, vlastnictví a spoluvlastnictví nových znalostí vytvořených v projektu, převod vlastnictví, oznamovací povinnost mezi partnery v případě nakládání se svými znalostmi, způsob zajištění ochrany pro nové znalosti vytvořené v projektu formou získání práv k duševnímu vlastnictví a rozsah této ochrany, způsob využití a šíření nových znalostí atd.

Obecná ustanovení – trvání smlouvy, provádění změn a způsob podepisování smlouvy, porušení konsorciální smlouvy a jeho následky, odpovědnost za škodu a její omezení, vyšší moc, finanční sankce za porušení povinností uložených CA, rozhodné právo a způsob řešení sporů, jazyk smlouvy atd.

Technická část – popis výzkumných prací. Není pravidlem, aby konsorciální smlouva obsahovala vlastní technickou část, jelikož partneři se při provádění výzkumných prací na projektu řídí příslušnou přílohou grantové dohody (Annex I. – zde je obsažen popis práce).

Ve velké většině případů prvotní text CA připraví koordinátor a rozešle partnerům, aby text doplnili či jinak připomínkovali. Následně by se měl koordinátor snažit zapracovat připomínky a případně rozeslat návrh smlouvy k dalším komentářům jednotlivým partnerům. Pro účely ulehčení procesu přípravy prvotního textu CA slouží tzv. modelové konsorciální smlouvy. Jde o vzory konsorciálních smluv, které často slouží jako základ pro přípravu vlastních CA. V současnosti jsou známy čtyři modelové konsorciální smlouvy, které byly připraveny zástupci akademické obce, výzkumných institucí a průmyslu. Evropská komise nikdy žádnou modelovou konsorciální smlouvu nepřipravila. S ohledem na povahu a specifika konkrétního projektu si lze jako základ zvolit některou z těchto modelových konsorciálních smluv přístupných na internetu (pro jednotlivé modely CA – viz www.fp7.cz; zde pak „Více o IPR“ a následně v sekci „Dokumenty“ lze najít jednotlivé modely CA). Nejčastěji používanou konsorciální smlouvou je CA DESCA.

V souvislosti s realizací projektu dochází k vytváření projektových výsledků, příp. nových znalostí (*Foreground*), jejichž rozdělení mezi partnery může být problematické tam, kde jsou spoluvlastněny několika partnery. Partneři by určitě neměli podcenit tuto situaci a měli by uzavřít smlouvu o úpravě a výkonu spoluvlastnických práv k novým znalostem (*Joint Ownerhip Agreement/JOA*). Zde mají spoluvlastní-

ci možnost upravit si například velikost podílů, nakládání s podíly, možnost využívat společně vlastněných nových znalostí jedním ze spoluvlastníků, rozhodovací proces (např. hlasování) ohledně společně vlastněných nových znalostí atd. Konsorciální smlouvy běžně upravují rámec pro případ spoluvlastnictví, tento se ale často dotýká pouze otázky poskytování licencí ke společně vlastněným novým znalostem.

Realizace projektů 7. RP založených na spolupráci předpokládá výměnu stávajících a nových znalostí mezi partnery, příp. poskytování licencí, za podmínek stanovených pravidly 7. RP. Byť CA často stanoví rámec pro poskytování licencí, je vždy doporučováno uzavírat nadto bilaterální licenční smlouvy (*Licensing Agreements*), ve kterých je možné omezit přístupová práva pro konkrétní účely (např. pouze pro realizaci projektu), po určitou přesně stanovenou dobu, stanovit zde úplatu (příp. bezplatnost), upravit exkluzivitu nebo nevylučnost licence atd.

FÁZE PO SKONČENÍ PROJEKTU 7. RP

V souvislosti s pravidly 7. RP, která upravují možnost požádat o přístup ke stávajícím nebo novým znalostem partnera i po skončení projektu, relevance konsorciální smlouvy a bilaterálních licenčních smluv přetrvává i po skončení projektu. S ohledem na možný transfer nových znalostí vytvořených v projektech 7. RP je potřeba licenčním smlouvám (nebo např. smlouvám o převodu práv k novým znalostem) věnovat o to větší pozornost a pamatovat na to, že povinnosti týkající se přístupových práv přesahují často trvání projektu a mohou působit určitá omezení (byť ne příliš rozsáhlá) pro uzavírání dalších smluv.

Jakákoliv výše uvedená smlouva by měla respektovat právní řád, kterým se řídí právní vztahy založené touto smlouvou, a měla by být proto sepsána a připravena v souladu s požadavky předmětného rozhodného práva. Vzory smluv, které jsou k dispozici na různých webových stránkách, nemají ani možnost a ani ambici postihnout všechna specifika konkrétního projektu nebo projektového návrhu. I proto by měla být těmto otázkám věnována pečlivá pozornost a neměla by být podceňována právní podpora při přípravě a uzavírání jednotlivých smluv.

JANA VAŇOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
VANOVAJ@TC.CZ

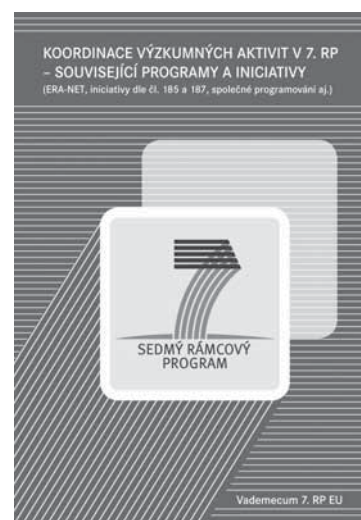

Technologické centrum vydalo s podporou projektů NICER III, CEZEO a sítě EEN další dvě brožury edice VADEMECUM 7. RP, a to:

- **Management projektů 7. RP – teorie a praxe**
- **Koordinace výzkumných aktivit v 7. RP - související programy a iniciativy (ERA-NET, iniciativy dle čl. 185 a 187, společné programování aj.).**

První brožura pojednává o obecných principech řízení projektu 7. RP ve všech jeho fázích – od přípravy návrhu až po odevzdání závěrečné zprávy (se zaměřením na projekty specifických programů Spolupráce a Kapacity).

Druhá brožura podává základní informace o existujících evropských programech a aktivitách v oblasti VaV, jejichž hlavním cílem je zejména propojování a koordinace výzkumných programů a jejich vzájemné sblížení, mobilizace veřejných a soukromých zdrojů, vyhlásování společných výzev atd., vedoucích k rychlému a efektivnějšímu řešení současných potřeb Evropy jako celku.

Kdo je administrátor projektu?

Jsem administrátorka projektu a ráda bych se podělila o své zkušenosti a postřehy, nejen z působení na „menší české univerzitě“, ale také na „větší britské“. Konkrétně se jedná o VŠCHT Praha a Imperial College London.

Nejprve k objasnění pojmu administrátor. V angličtině jde o název pozice Research Services Administrator, já jsem ho zkrátila a přeložila na administrátora, abych se nemusela nazývat spoustou různých jmen, sekretářkou počínaje, finanční manažerkou konče. Z praktického úhlu pohledu jde o člověka, který se stará o hladký průběh výzkumného projektu z administrativního hlediska. Tedy o vše, co se netýká vědecké práce.

CO TEDY ADMINISTRÁTOR DĚLÁ?

V ideálním případě se již podílí na přípravě žádosti o grant, zejména by měl umět poradit s rozpočtem a s formálním odsouhlasením žádosti o grant ze strany instituce. Po obdržení grantu nastávají pro administrátory perné týdny, je totiž obvykle třeba zařídit podpisy grantových dohod, sestavit výzkumný tým (přijmout nové zaměstnance), zařídit laboratoř, vypsát výběrová řízení na přístroje apod. To vše samozřejmě v úzké spolupráci s řešitelem projektu. Ten by měl mít výhradně na starosti odbornou část a neztrácet čas (a nervy) s administrativou. Někdy mám pocit, že administrátor je v podstatě „celkem inteligentní obíhač“, styčný pracovník mezi jednotlivými odbory či úseky instituce a řešitelem. Já obvykle jedním s personálním oddělením, účtárnou, ekonomickým oddělením, zahraničním oddělením, děkanátem, rektorem, kvestorem a paní, která má na starosti metodickou podporu při výběrových řízeních. Popravdě myslím, že vědec má malou šanci tuto „mašinérii“ přežít – aniž by se postupně stal administrátorem na úkor své vědecké práce.

Během vánočních či prázdnin pak doladují Time Sheets, kterých na konci pětiletého projektu, při počtu 15 členů týmu, bude 900. Pokud mohu vyjádřit vlastní názor, musím říci, že jsou zbytečné – minimálně u těch zaměstnanců, kteří jsou zaměstnání pouze na jednom projektu a mají to také napsáno v pracovní náplni. Všichni celou svoji legální pracovní dobu pilně bádají a většina z nich i „ilegálně“ pracuje navíc. Pokud tedy shrneme práce, které by měly spadat do povinností administrátora, dostaneme následující seznam. Není úplně univerzální, vždy je třeba brát v úvahu specifika konkrétního projektu a požadavky poskytovatele i řešitele, ovšem jako určité vodítko postačí.

Aktivity před zahájením projektu:

- pomoc s přípravou návrhu, zejména s rozpočtem a plánováním mezd,
- přijímání členů týmu,
- koordinování právních, finančních a administrativních úkonů apod.

Příklad prací administrátora v průběhu projektu:

- výběrová řízení na nákup přístrojů,
- koordinování ostatních nákupů,
- návrhy pracovních smluv a dohod,
- kontrola zaúčtování položek,
- příprava či kontrola Time Sheets,
- vyúčtování pracovních cest,
- příprava průběžných a závěrečných finančních zpráv,
- práce s auditory atd.

Ve Velké Británii se práce administrátora soustřeďuje hlavně na finanční vyúčtování grantu. Ostatní administrativní složky univerzity musí kontaktovat sám řešitel, pokud ovšem nemá možnost si najmout manažera projektu.

Financování výzkumné práce pomocí grantů je však mnohem běžnější a rozšířenější, z čehož vyplývá, že všechna administrativní oddělení jsou již zaběhlá v požadavcích jednotlivých poskytovatelů grantů, a není tudíž třeba, aby řešitel sám zjišťoval specifika svého projektu, např. aby si hlídal, co je či není uznatelný náklad, zda účtovat DPH do projektu, zda je nutné přísně dodržet rozpočet či zda je možné mírně přečerpávat jednu kategorii nákladů na úkor druhé. Administrátor tak projekt v podstatě hlídá, aby byl z finančního a administrativního hlediska v pořádku, a pokud jsou nějaké problémy či nejasnosti, řeší je sám s poskytovatelem. Řešiteli projektu tak administrátor slouží i jako poradce.

JAKÉ JSOU TEDY HLAVNÍ ROZDÍLY MEZI ČESKOU A BRITSKOU UNIVERZITOU?

Vědečtí a akademičtí zaměstnanci jsou již na obou institucích přijímáni na základě výběrového řízení, a to (většinou) na dobu určitou. Na rozdíl od ČR jsou ale v Británii pravidelně hodnoceni (množství a kvalita vědeckých výstupů, kvalita výuky, úspěšnost a objem získaných grantových prostředků apod.). Na základě těchto hodnocení jsou smlouvy dále prodlužovány – či nikoliv. Hodnocení je transparentní a férové. Při výběrových řízeních na volné akademické pozice není neobvyklý počet 40 - 100 kandidátů na jedno místo (v závislosti na prestiži univerzity), na rozdíl od u nás stále poměrně běžné praxe jednoho „kandidáta“ na výběrové řízení. Mzdové tabulky jsou flexibilní, což umožňuje přijímat kvalitní vědce a pedagogy. V ČR nastávají situace, kdy akademický pracovník třeba i několik let nevede žádného doktoranda, jeho předmět navštěvuje velmi malý počet studentů a stále to „nevadí“. Možnosti neprodloužení pracovního poměru se na univerzitách v ČR příliš nevyužívá. Také se málo využívá možnosti zkráceného pracovního poměru, který by byl obzvláště vhodný pro učitele, kteří vedou velmi malý počet studentů či nemají vlastní výzkumný grant. Mimochodem, zkrácené pracovní úvazky jsou vhodné i pro administrátory, kterými v současné době často jsou matky malých dětí, či pro výzkumné pracovníky, kteří se z různých důvodů nevěnují výzkumu.

Další rozdíl, alespoň v některých případech, registruji u doktorského studia, z něhož bychom měli udělat prestižní záležitost pro nejnadanější studenty a ty bychom měli také řádně ohodnotit a nabídnout jim možnost práce na špičkových projektech. V Británii je úroveň a pověst těch nejlepších škol tak vysoká, že se do doktorského studia přihlašují výborní studenti z celého světa a ani ti nemají přijetí jisté.

Co říci na závěr? Byla bych moc ráda, aby se všechny české instituce snažily podpořit svoje vědce, jak jen to je možné. Aby jim daly prostor bádání a minimalizovali svoje administrativní nároky. Aby se tato péče stala pro vědce jedním z důvodů, proč budou svůj výzkum realizovat v Česku, a ne jinde.

HANA ŠTĚPÁNKOVÁ,

VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ V PRAZE, KAMPUS,

HANA.STEPANKOVA@VSCHT.CZ

Novinky z Evropské výzkumné rady na pražském workshopu

CO MAJÍ SPOLEČNÉHO CHEMICKÉ ROBOTY, HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE V EXTRÉMních PODMÍNKÁCH A TEORIE GRAFŮ? VŠECHNA TATO TÉMATA ŘEŠÍ V ČESKÝCH VÝZKUMNÝCH INSTITUCÍCH ŠPIČKOVÍ ODBORNÍCI ZA PODPORY EVROPSKÉ VÝZKUMNÉ RADY (ERC – EUROPEAN RESEARCH COUNCIL). A PRÁVĚ ERC BYL VĚNOVÁN WORKSHOP, KTERÝ DNE 25. ŘÍJNA 2010 PROBĚHL V PROSTORÁCH AKADEMIE VĚD ČR V RÁMCI 8. ČESKÝCH DNŮ PRO EVROPSKÝ VÝZKUM. V ČESKÉ REPUBLICE PRESTIŽNÍ GRANT ERC DOSUD ZÍSKALI POUZE ČTYŘI ŘEŠITELÉ „ERC STARTING GRANTS“, DVA ŘEŠITELÉ „ERC ADVANCED GRANTS“ A DALŠÍ ŘEŠITEL JE PARTNEREM V ERC PROJEKTU UNIVERZITY VE WARWICKU.

Pozvání na workshop přijala Helga Nowotny, prezidentka ERC, která se ve své prezentaci soustředila na základní principy fungování ERC, jimiž jsou především důraz na excelenci hraničního výzkumu ve všech vědních oborech, podpora vynikajících individuálních řešitelů i vysoká kvalita mezinárodních panelů hodnotitelů. V této souvislosti Nowotny připomněla čerstvého držitele Nobelovy ceny za fyziku Konstantina Novoselova. Výbor vědce ocenil za průlomové experimenty s grafeny, tedy za stejný výzkum, na který Novoselov v roce 2007 získal grant ERC. Vzhledem k tomu, že hraniční výzkum může přinášet výsledky prakticky pouze v dlouhodobém horizontu, je toto ocenění za dobu teprve tříleté existence ERC zároveň prvním viditelným uznáním excelence a špičkové kvality výzkumu podporovaného ERC.

Nowotny dále zmínila problematiku přenosu poznatků základního výzkumu do komerčních aplikací. Je přesvědčena o tom, že je nezbytné investovat do výsledků a vynálezů včetně nových technologií, které z projektů hraničního výzkumu vyplynou a měly by potenciál pro uplatnění na trhu. Proto vědecká rada ERC v současné době projednává otázku financování tzv. „zkoušky konceptu“ (Proof-of-Concept), které by úspěšným držitelům grantů ERC poskytlo další finanční prostředky pro otestování tržního potenciálu relevantních výsledků jejich výzkumu.

Na závěr Nowotny poukázala na existenci jasné souvztáhnosti mezi počtem grantů ERC a celkovými výdaji na výzkum a vývoj v dané zemi. Každá země by podle ní měla investovat alespoň do jedné skutečně excelentní výzkumné instituce, infrastruktury či univerzity. Zároveň by bylo třeba, aby instituce byly proaktivní ve vyhledávání nových, především mladých talentů, aby motivovaly své stávající vynikající výzkumné pracovníky k dalšímu profesnímu růstu a poskytovaly jim adekvátní prostředí a maximální možnou podporu.

Příklad úspěšné institucionální strategie v tomto směru, univerzitu v belgickém Gentu, uvedl Jens Hemmelskamp z Výkonné agentury ERC. Zaměřil se na výsledky již proběhlých výzev pro podávání projektů, úspěšnost řešitelů i hostitelských institucí a národnostní složení žadatelů. Poukázal na to, že existují významné rozdíly v úspěšnosti mezi starými (EU-15) a novými členskými zeměmi EU (EU-12). Zajímavé je, že 60% řešitelů ERC grantů působí v 60 hostitelských institucích, z nichž každá má pět a více ERC grantů. Výsledky tedy naznačují, které instituce nabízejí nejlepší podmínky pro výzkum v Evropě. ERC se tak stává významným měřítkem kvality a výkonnosti evropských výzkumných center. Hemmelskamp upozornil i na fakt, že ERC se může stát jakýmsi katalyzátorem změn grantové politiky evropských států.

To potvrdila i zástupkyně MŠMT Jana Hakenová, která představila návrhy nových programů na podporu vědy, výzkumu a inovací. Předmětem podpory by měly být projekty hraničního výzkumu, které úspěšně prošly hodnocením ERC, ale nemohly být pro nedo-

statek financí podpořeny na evropské úrovni (program ERC CZ). MŠMT rovněž připravuje program pro vědce vracující se z dlouhodobého pobytu na zahraničním výzkumném pracovišti (program NÁVRAT).

Nejzajímavější součástí workshopu byly prezentace držitelů grantů ERC – Františka Štěpánka (projekt CHOBOTIX) a Detlefa Schrödera (projekt HORIZOMS). Ti zdůraznili nezbytné konkrétní předpoklady žadatelů o grant, jakými jsou schopnost nezávislého provádění a řízení výzkumu, předchozí zkušenosti ze zahraničí, významná publikační činnost, novátorské „silné“ téma, ale i podpora hostitelské instituce. A jak hodnotí přínos ERC grantů? Vnímají je jako prestižní ocenění, které poskytuje značné renomé, nezávislost a flexibilitu (po stránce finanční, vědeckého, organizačního a v neposlední řadě i administrativního řízení projektu), umožňuje výrazný kariérní růst, ale také využití dalších zdrojů financování.

Díky ERC získávají řešitelé vynikající studenty, tým, mohou nezávisle řešit zvolené téma a rozvíjet mezinárodní spolupráci. Instituce nabývají na atraktivitu, získávají větší prestiž, ale také finanční příspěvek na režijní náklady. Co řešitelé nejvíce postrádají? Více podpory a motivace, aktivní přístup ze strany českých hostitelských institucí a návazná schémata financování po skončení ERC grantu.

Pohled ze strany administrátora projektu přidala Hana Štěpánková, která vycházela ze zkušeností na londýnské Imperial College a pražské VŠCHT. Je přesvědčena, že ERC granty by měly sloužit jako příklad dobré praxe pro jiná grantová schémata jak na národní, tak na evropské úrovni, neboť byly vytvářeny s filozofií stavící na první místo kvalitu výzkumu. Nicméně nejen z jejich úst zazněla kritika tzv. time-sheets, tedy formulářů, do kterých musí výzkumníci pracující na projektech EK vyplňovat (často formálně) odpracované hodiny a které představují zbytečnou administrativní zátěž.

Závěrečná panelová diskuse se zaměřila na otázky podpory excelence a nezbytnosti investic do základního výzkumu včetně vytvoření adekvátních podmínek a prostředí pro špičkové výzkumné pracovníky. Dotkla se také otázky etických principů ve vědě.

Detailní informace o workshopu včetně prezentací přednášejících a závěrů z workshopu:

<http://www.fp7.cz/cz/detail-novinky/newid-5481/>

Informace o ERC: <http://erc.europa.eu/>

JANA ČEJKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
CEJKOVA@TC.CZ, PERUTKOVA@TC.CZ

PETRA PERUTKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
CEJKOVA@TC.CZ, PERUTKOVA@TC.CZ

Konsorciální smlouva DESCA a návrhy jejích změn

Vzorová konsorciální smlouva („CA“) DESCA patří k nejčastěji používaným modelovým konsorciálním smlouvám, jak ukázal průzkum realizovaný v létě 2010 pracovní skupinou, která vypracovala CA DESCA v roce 2007. Cílem průzkumu bylo zjistit frekvenci užívání CA DESCA po třech letech její existence a sepsat návrh změn jednotlivých ustanovení, která v praxi působí obtíže, spočívající zejména v nejasných formulacích nebo nepřesnostech. Více než polovina respondentů uvedla, že se s CA DESCA setkali v 81-100% kolaborativních projektů 7. RP. Průzkumu se zúčastnilo 106 respondentů pocházejících z 19 zemí, kteří navrhli změny ve vesměs všech částech CA DESCA.

PRVNÍ ČÁST CA DESCA – DEFINICE

První část CA DESCA definuje důležité pojmy používané na dalších místech smlouvy. Tyto pojmy jsou: plán konsorcia (Consortium Plan), rozpočet konsorcia (Consortium Budget), strana porušující své povinnosti (Defaulting Party), potřebnost (Needed), software (Software).

První z navrhovaných změn spočívá v upřesnění a doplnění části definice, konkrétně o pojmy porušení smlouvy (Breach), podstatné porušení smlouvy (Substantial Breach), oprávněné zájmy (Legitimate Interests), dny (Days/Calendar Days), interní výzkum a komerční výzkum (Internal Research/Commercial Research). Konsorciální smlouva DESCA s těmito pojmy v současném znění na mnoha místech pracuje, aniž by tyto definovala, což může způsobit potíže z výkladového hlediska.

DRUHÁ A TŘETÍ ČÁST CA DESCA – ÚČEL SMLOUVA, VSTUP V PLATNOST, TRVÁNÍ A UKONČENÍ SMLOUVY

Tyto části CA DESCA stručně specifikují účel smlouvy, popisují, kdy smlouva vstupuje v platnost, jaké je její trvání a definují, která ustanovení CA DESCA zůstávají v platnosti i po ukončení smlouvy. *Návrh jednoho z menších doplnění této části spočívá například v doplnění odkazů na grantovou dohodu a její přílohy.*

ČTVRTÁ ČÁST CA DESCA – POVINNOSTI SMLUVNÍCH STRAN

Tato část popisuje základní povinnosti smluvních stran a pracuje se základními principy, jako je například dobrá víra (Good Faith) v souvislosti s prováděním prací na projektu. Dále je zde popsána problematika porušení povinností smluvní stranou stejně jako i podstatné porušení povinností a s tím související následky. Poslední sekce se věnuje zapojení třetích stran do projektu. *Navrhované změny této části spočívají v doplnění ustanovení souvisejících s etikou stránkou projektu nebo například doplnění výčtu možných příkladů porušení smlouvy a podstatného porušení smlouvy.*

PÁTÁ ČÁST CA DESCA – ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU MEZI PARTNERY (SMLUVNÍMI STRANAMI) NAVZÁJEM

Základní zásady omezení odpovědnosti za škodu ve vztahu k výsledkům, které si smluvní strany předávají v projektu, je upraveno v páté části CA DESCA. Navíc je zde upraveno omezení smluvní odpovědnosti za škodu. Tato část také upravuje případy škody způsobené třetími stranami a porušení povinností plynoucích z CA DESCA v důsledku vyšší moci (Force Majeure).

Nejvíce navrhovaných změn se týká sekce o omezení odpovědnosti za škodu, kdy je požadováno, aby porušení povinností mlčenlivostí bylo posuzováno stejně jako jakékoliv jiné porušení smlouvy, a tudíž

vyňato z článku 5.2 CA DESCA jako jedna z výjimek. Pokud se týká omezení odpovědnosti za škodu do výše násobku, příp. dvojnásobku podílu smluvní strany na rozpočtu konsorcia, toto omezení by podle návrhu změn nemělo být aplikovatelné v případě porušení povinností mlčenlivosti. V současném znění CA DESCA je omezení neaplikovatelné například v případě úmyslného porušení smlouvy.

ŠESTÁ ČÁST CA DESCA – STRUKTURA KONSORCIA

Část šestá obsahuje podsekcí o malých projektech a podsekcí o středně velkých až velkých projektech, čemuž odpovídají počet a pravomoci orgánů v jednotlivých typech projektů. Rozdíl mezi malým a středně velkým až velkým projektem, jak je upraven v této části CA DESCA, spočívá v tom, že středně velký až velký projekt má navíc subprojektovou strukturu (tzv. subprojektovou radu, což je další orgán) a také výkonnou radu jako dozorovací orgán složený z vedoucích subprojektových rad a pomáhající koordinátorovi při každodenním řízení konsorcia. Tato část pojednává zejména o pravomocích orgánů, hlasovací proceduře, způsobu přijímání rozhodnutí a právu veta. V malém projektu je vedle koordinátora pouze jediný orgán – valná hromada.

Navrhované změny se týkají doplnění pravomocí valné hromady (pravomoc rozhodovat o užití open source software a o odvolání členů výkonné rady) a výkonné rady (technické monitorování projektu, rozhodování o změnách v rozpočtu konsorcia spolu s koordinátorem, vyloučení partnera z konsorcia). Řada změn se týká podílů na hlasovacích právech, kdy je navrženo, aby počet hlasů neodpovídal počtu členů příslušného orgánu. V případě hlasování nadpoloviční většinou je požadován rozhodující hlas pro koordinátora.

SEDMÁ ČÁST CA DESCA – FINANČNÍ USTANOVENÍ

Finanční řízení projektu uvnitř konsorcia je předmětem této části CA DESCA. Partneři si zde sjednávají způsob přerozdělování finančního příspěvku EU v souvislosti s rozpočtem konsorcia, který je součástí plánu konsorcia. Některá ustanovení Annexu II Grantové dohody a Finančního průvodce jsou zde pro přehlednost zopakována. Tato část také navrhuje rozdělování finančního příspěvku EU v předem určených splátkách a podle rozhodnutí valné hromady.

Navrhované změny se týkají požadavků na odstranění duplicitních ustanovení opakujících zásady Annexu II Grantové dohody a Finančního průvodce, stanovení přesných limitů pro koordinátora pro účely distribuce předfinancování, průběžných plateb a závěrečné platby a zavedení různých alternativ distribuce finančního příspěvku, ze kterých bude možné zvolit si tu nejhodnější.

OSMÁ ČÁST CA DESCA – NOVÉ ZNALOSTI

V této části je věnována pozornost problematice nových znalostí, jako doplnění a modifikace ustanovení článků 26 až 29 Annexu II Grantové dohody. Jsou zde dvě možnosti spoluvlastnictví nových znalostí, ze kterých lze zvolit jednu. První možnost kopíruje podpůrný režim Annexu II Grantové dohody a přidává ustanovení o bezplatném přímém využití společně vlastněných nových znalostí, druhá možnost přichází s bezplatným využíváním a licencováním bez informování a kompenzování dalších spoluvlastníků. Je zde také upraven postup převodu nových znalostí za existence specificky určených třetích stran a proces publikace o nových znalostech.

Navrhované změny se týkají například precizování definice „využívání společně vlastněných nových znalostí“ a následně s tímto související finanční kompenzace pro spoluvlastníky, např. bezplatné užití pro nekomerční účely a výukové aktivity. V souvislosti s finanční kompenzací spoluvlastníků je navrhováno brát v úvahu také velikost podílů a stanovit povinnost uzavřít smlouvu o výkonu spoluvlastnických práv do 6 měsíců od vytvoření společně vlastněných nových znalostí. Co se týká procesu publikování, navrhované změny se týkají zmírnění procesu oznamování a schvalování záměru publikovat a stanovení nejzazšího časového limitu, dokdy může být publikování pozdrženo z důvodu zajištění ochrany pro nové znalosti.

DEVÁTÁ ČÁST CA DESCA – PŘÍSTUPOVÁ PRÁVA

V této části je k dispozici možnost výběru způsobu vymezení stávajících znalostí vnášených do projektu ve formě příloh k CA DESCA (Positive List, Negative List nebo kombinace obou) a dále možnosti zpřístupnění stávajících znalostí pro projekt bezplatně nebo za sjednanou úplatu. Najdeme zde také úpravu přístupových práv pro přidružené subjekty a přístupová práva mezi partnery pro využití vlastních nových znalostí. Navrhované změny spočívají zejména v odstranění možnosti používat oba seznamy (přílohy) najednou v rámci vymezení stávajících znalostí a důsledky pro partnera, který odmítne vyplnit seznam týkající se vymezení stávajících znalostí.

DESÁTÁ ČÁST CA DESCA – POVINNOST ZACHOVÁVAT MLČENLIVOST

Relevantní ustanovení grantové dohody o povinnosti zachovávat mlčenlivost jsou přenesena do této části CA DESCA. Jako důvěrné jsou považovány pouze informace takto označené a tato povinnost trvá po dobu pěti

let po skončení projektu, případně jinou zde sjednanou dobu.

Navrhované změny se týkají upřesnění toho, zda mají být jako důvěrné považované pouze označené informace, nebo se tato povinnost má týkat všech sdělených informací v průběhu realizace projektu. Definice důvěrných informací je rovněž jednou z navrhovaných změn.

JEDENÁCTÁ ČÁST CA DESCA – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

V této části nalezneme ustanovení o rozhodném právu, způsobu řešení sporů, způsobu komunikace uvnitř konsorcia, provádění změn CA DESCA aj.

Jednou z navrhovaných změn je úprava způsobu řešení sporů, kdy současné ustanovení CA DESCA počítá s arbitráží, která je finančně náročná například pro malé a střední podniky. Explicitní možnost mediace jako prvního způsobu řešení sporů z CA DESCA by mohlo být jedním z doplňkových řešení současné situace.

Současná verze CA DESCA (verze č. 2, k dispozici na <http://www.desca-fp7.eu/download-desca/>) bude změněna a upravena v souladu s výše navrhovanými změnami tak, aby byla nadále smlouvou jednoduchou a vyváženou. Byť definitivní znění 3. verze CA DESCA bude zveřejněno nejdříve v lednu 2011, výše popsané navrhované změny mohou posloužit jako vodítko při přípravě konkrétní konsorciální smlouvy, jelikož navrhované změny představují názory více než sto respondentů z 19 zemí, kteří s konsorciálními smlouvami v projektech 7. RP běžně přicházejí do styku.

JANA VAŇOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
VANOVAJ@TC.CZ

Slavnostní otevření školicího střediska

Na Zkušebním centru Výzkumného ústavu železničního, a. s., (VUZ) bylo 24. 11. 2010 slavnostně otevřeno Školicí středisko VUZ pro interoperabilitu evropského železničního systému. Školicí středisko bylo vybudováno v rámci projektu „Zřízení školicího střediska pro železniční interoperabilitu na ZC VUZ Velim“ a jeho otevření je pro VUZ významným krokem k dalšímu rozvoji nejen Zkušebního centra. Slavnostního otevření se zúčastnili přední akademičtí představitelé ČVUT a DFJP UP, členové Správní rady technologické platformy „Interoperabilita železniční infrastruktury“, management VUZ a další hosté.

Foto D. Los

Projekt byl realizován v rámci Operačního programu Podnikání a inovace, jeho podprogramu Školicí střediska a stavebně byl dokončen 30. 9. 2010. Školicí středisko je vestavěno v části haly Dynamického zkušebního stavu, kde byla provedena modernizace, která nyní bude sloužit pro školicí účely. Zmodernizovaný prostor ve dvou podlažích zahrnuje školicí místnost o kapacitě 20 osob a veškeré potřebné zázemí.

Cílem je odstranění rozdílů v technické vybavenosti i předpisech jednotlivých železnic evropských států a umožnit tak v evropském železničním systému bezpečný a nepřerušovaný provoz vlaků dosahujících stanovených úrovní výkonnosti bez překážek. Pro jednotlivé subsystemy evropského železničního systému, jakými jsou infrastruktura, energie, řídicí a zabezpečovací systémy, kolejová vozidla atp., byly, jsou a budou vydávány Technické specifikace pro interoperabilitu (TSI), které představují rozsáhlý soubor dokumentů závazných pro všechny členské státy ES. Tyto dokumenty, na ně navazující evropská a národní standardizace a legislativa včetně jejich postupné implementace do českého železničního systému budou základním předmětem školení, která budou v novém středisku pořádána jak pro zaměstnance VUZ, tak i pro relevantní zaměstnance železničních podniků, organizací, institucí a škol a přispějí tak k rozšíření znalostí nezbytných pro aplikaci citovaných dokumentů do praxe.

JITKA GRUZOVÁ,
VÚ ŽELEZNIČNÍ, A. S., GRUZOVA@CDVUZ.CZ

Konference o mobilitě

Ve dnech 9. - 10. listopadu se v Bruselu pod hlavičkou belgického předsednictví EU uskutečnila konference s názvem Kariéra a mobilita výzkumných pracovníků. Cílem této konference bylo poskytnout reflexi nad dosaženými výsledky a budoucností Evropského partnerství pro výzkumné pracovníky (European Partnership for Researchers, EPR). Jedná se o sdělení Evropské komise (EK) z roku 2008, v němž EK navrhla vytvoření partnerství s členskými státy EU s cílem zlepšit podmínky pro rozvoj kariér a mobility evropských výzkumných pracovníků a zajistit tak dostatek kvalitních lidských zdrojů ve vědě a výzkumu. Konference sledovala 4 prioritní osy stanovené následně Radou EU pro konkurenceschopnost, v nichž mělo být právě letos dosaženo významného pokroku, tj.:

1. systematické otevření a transparentnost nábory výzkumných pracovníků,
2. zajištění sociálního a důchodového zabezpečení mobilních výzkumných pracovníků,
3. zajištění atraktivních zaměstnaneckých a pracovních podmínek,
4. zdokonalení odborné přípravy, dovedností a zkušeností výzkumných pracovníků.

I přes dosažené výsledky v mobilitě stále existují nemalé překážky. Pozitivně lze hodnotit mj. vytvoření expertní skupiny EK pro lidské zdroje a mobilitu (Steering Group for Human Resources and Mobility), která iniciovala a podpořila přípravu národních akčních plánů pro oblast lidských zdrojů a mobility, transparentnost nábory výzkumných pracovníků díky dobrému fungování sítě EURAXESS, návrh evropského rámce týkajícího se vědeckých kariér, který klasifikuje úroveň vědeckého vzdělání a jednotlivé kompetence výzkumných pracovníků, iniciativu evropské Charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků, jež mají zlepšit pracovní podmínky výzkumných pracovníků. Ke zvýšení atraktivity Evropského výzkumného prostoru výrazně přispívají také akce Marie Curie a granty Evropské výzkumné rady (ERC).

Přesto se však Evropa stále potýká s nedostatkem kvalitních lidských zdrojů. Aby dosáhla stanoveného 3% cíle investic do vědy a výzkumu, bylo by třeba mít další 1 milion výzkumných pracovníků. Národní akční plány pro oblast lidských zdrojů a mobility dosud vypracovalo pouze osm členských zemí EU, 22 institucí v 11 zemích publikovalo strategii pro implementaci EPR. Mezioborová mobilita v Evropě je malá. Mnoho výzkumných pracovníků má tradiční akademické vzdělání, které je nepřipraví na potřeby moderní znalostní ekonomiky, v níž se vazby mezi podniky a veřejnými výzkumnými institucemi stávají stále důležitější. Co se týká **pracovních podmínek**, stále existují mezery v provádění evropské Charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků, např. v České republice tyto dokumenty přijala

pouze AV ČR. Problémy přináší také různorodost systémů sociálního a důchodového zabezpečení v jednotlivých zemích EU. Stávající rámec je vyhovující v běžných případech mobilních pracovníků, nikoli v případě výzkumných pracovníků, jejichž situace je odlišná. Jejich pobyty jsou častější a kratkodobější, což vede k mezerám v oblasti sociálního a důchodového zabezpečení. V oblasti **nábory výzkumných pracovníků a mobility** se osvědčil portál EURAXESS, který přispívá ke zvýšení transparentnosti výběrových řízení. Nicméně za přetrvávající překážky mobility jsou považovány zejména: víza, nekompatibilní schémata financování v rámci EU, problém mobility a uplatnění partnerů výzkumných pracovníků, jazykové bariéry, odliv mozků z Evropy, otázka uznávání vzdělání a kvalifikace, a to zejména u občanů ze třetích zemí, nesrovnatelnost platů v akademické a průmyslové sféře.

Evropská unie by měla výzkumným pracovníkům umožňovat větší mobilitu mezi jednotlivými zeměmi a institucemi, ale i mezi akademickým a soukromým sektorem. V tomto směru je třeba podporovat obousměrnou mobilitu a intenzivní kontakty, stáže či partnerství mezi oběma sférami, stejně jako rozvoj jak tvrdých (např. projektový a finanční management), tak i měkkých (komunikační a prezentační dovednosti, schopnost práce v týmu, networking) dovedností, aby výzkumní pracovníci získali potřebné kompetence požadované průmyslovou sférou. Žádoucí by rovněž bylo zavedení mezinárodních doktorských programů a společných doktorských programů akademické a průmyslové sféry. Důležitá je též mobilita studentů a popularizace vědy a vědecké kariéry. V oblasti sociálního a důchodového zabezpečení je potřeba posílit spolupráci mezi členskými státy EU a vytvořit odpovídající rámec, zvážit zavedení speciálních výjimek pro výzkumné pracovníky a zvýšit transparentnost a informovanost vědců o systémech sociálního a důchodového zabezpečení a jejich právech v této oblasti.

Závěry a doporučení z konference poslouží belgickému předsednictví, které připravuje zprávu o dosažených výsledcích v oblasti implementace ERA vč. mobility výzkumných pracovníků (jejich vzdělávání, podmínky pro profesní růst, transparentnosti výběrových řízení apod.). Zároveň by konference měla poskytnout podněty EK pro připravovaný rámec ERA (ERA framework), který má vést k odstranění překážek v mobilitě a posílit mezinárodní spolupráci.

Více informací o konferenci je k dispozici na www.researcherscareer2010.be

PETRA PERUTKOVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
PERUTKOVA@TC.CZ

Fit for Health, nový projekt 7. RP priority Zdraví

Návrh projektu Fit for Health, který je koordinační a podpůrnou akcí, byl předložen do 4. výzvy priority Zdraví pro rok 2010. V projektu je zapojeno 26 partnerů z 21 členských i nečlenských států EU. Začátek projektu byl vzhledem k dlouhému procesu evaluace posunut až na 1. října 2010 a je plánován na 3 roky, tedy do 30. září 2012.

Cílem projektu je významnější úspěšná účast výzkumných center, univerzit a inovativních malých a středních podniků (SMEs, MSP) v projek-

tech priority Zdraví v 7. RP. Fit for Health jako koordinační a podpůrná akce je tvořena sítí národních expertů, zejména národních kontaktních pracovníků priority Zdraví (NCP Health) a pro malé a střední podniky (NCP SMEs), jejichž hlavním cílem je podpora úspěšné účasti zejména vysoce inovativních MSP v biomedicínském výzkumu.

Projekt Fit for Health navazuje na úspěšný předcházející projekt SMEs go Health ze 6. RP (www.smesgohealth.org), jehož některé nástroje

nadále používá, např. širokou databázi partnerských profilů specifikovaných podle témat aktuálních výzev, podle charakteru vědeckovýzkumných aktivit a jiných. Fit for Health má oproti SMEs go Health širší záběr a více aktivit, protože projekt sleduje v průběhu všech jeho fází: od nápadu až k novému produktu určenému pro trh, což nemusí být jen k datu ukončení projektu.

V projektu Fit for Health jsou možné i aktivity více orientované na poradenství v oblasti IPR, patentového poradenství, oblasti průmyslových vzorů apod. Aktivity projektu Fit for Health jsou koncipovány v souladu s aktivitami dalších příbuzných evropských projektů, např. Health-NCP-Net, Bio-Net apod.

Co nabízí projekt Fit for Health podnikatelům a vědeckovýzkumným pracovníkům v biomedicínském výzkumu? Je to především individuální pomoc, podpora a konzultace s využitím sítě zkušených odborníků – národních kontaktních pracovníků z 21 států Evropy. Fit for Health připravuje soubor virtuálních školení, kurzů a cvičení, velmi konkrétně zaměřených na hlavní problémy, které se objevují v průběhu kompletní přípravy návrhu projektu a zejména v průběhu procesu vyjednávání o podmínkách grantové dohody s Evropskou komisí (EK) a v neposlední řadě také na administraci projektu.

Fit for Health nabízí pomoc při hledání vhodných partnerů do projektů. Významným nástrojem této pomoci je již vytvořená – uživatelsky vstřícná – databáze partnerských profilů v projektu *SMEs go Health*. Tato databáze, která obsahuje téměř 2 tis. profilů, zahrnuje svým charakterem různá pracoviště, MSP, laboratoře, vědeckovýzkumné týmy,

akademická pracoviště, fakultní nemocnice a další subjekty. V jasné strukturovaném partnerském profilu je ve vztahu k otevřené výzvě jednoznačně popsán charakter výzkumu a zároveň formulován požadavek pro potenciálního partnera do projektu.

Projekt nabízí všestrannou podporu a pomoc přístupujícím a kandidátským zemím v tzv. rozšířené Evropě v úspěšnějším zapojení do 7. RP v prioritě Zdraví, připravuje podporu zejména inovativních malých a středních podniků s vysokým technickým potenciálem, dále pak různých sdružení a asociací malých a středních podniků a klastrů malých a středních podniků. Cílem je formou mítinků, školení, informačních seminářů apod. udržovat kontinuální informovanost o aktuálních výzvách, novinkách, a veškerých důležitých událostech a informacích v průběhu závěru 7. RP a o základních principech a strategiích přípravy 8. RP v prioritě Zdraví.

Technologické centrum je v projektu zapojeno ve druhém pracovním balíčku, který je zaměřen na přípravu školení, kurzů a cvičení pro úplné začátečníky v 7. RP v prioritě Zdraví, týkající se základních informací o 7. RP. Další aktivitou je kurz zaměřený na přípravu a psaní návrhu projektu a to jak pro začátečníky, tak i pro ty, kteří již zkušenosti s psaním návrhů projektů mají. Poslední aktivitou, které se TC v projektu účastní, je kurz týkající se aspektů procesu vyjednávání o podmínkách grantové dohody s EK a s administrací projektu.

JUDITA KINKOROVÁ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
KINKOROVA@TC.CZ

Nehmotné statky a průmyslová práva – jejich ochrana, oceňování a komerční využití

Nová publikace devítičlenného autorského kolektivu Technologického centra AV ČR, vydaná za podpory projektu Enterprise Europe Network, přináší prakticky pojaté a přístupně zpracované shrnutí problematiky duševního vlastnictví a jeho ochrany. Kniha je rozčleněna do čtyř hlavních částí, které čtenáře postupně a systematicky provádějí problematikou průmyslově využitelných nehmotných statků a průmyslových práv.

V první části knihy, která je věnována významu nehmotných statků v současném světě, jsou přehledně zpracované definice jednotlivých forem průmyslového a duševního vlastnictví se stručnou charakteristikou právního a institucionálního systému jejich ochrany v ČR. V oddělené kapitole jsou pak vysvětleny ekonomické, vědeckotechnické a společenské trendy, které vytvářejí kontext a příčiny narůstajícího významu nehmotných statků v současnosti.

Druhý oddíl knihy obsahuje především podrobnou diskusi různých forem ochrany nehmotných statků, zejména ochrany vynálezů

a nových technických řešení s využitím národních i zahraničních patentů a užitných vzorů, ochrany designu výrobků prostřednictvím průmyslových vzorů i možnosti využití ochranných známek k odlišení a ochraně konkrétních výrobků.

Výklad neopomíjí ani právní nástroje, které firmám poskytuje současná česká legislativa k obraně před pirátským napodobováním či paděláním jejich produkce. Domácí podniky a výzkumné organizace zapojené do mezinárodních programů výzkumu a vývoje v tomto oddíle knihy jistě ocení i **kapitulu detailně vysvětlující specifická pravidla ochrany duševního vlastnictví v projektech 7. RP.**

Třetí část knihy se týká způsobů hodnocení a obchodního zúročení nehmotných statků. Jsou popsány a na řadě konkrétních příkladů ilustrovány různé přístupy k oceňování vynálezů a licencí. Vyloženy jsou i charakteristiky různých typů licenčních smluv a jejich praktického obchodního využití. Licenční transakce totiž v současném světě představují hlavní formu obchodování nehmotnými statky.

Třetí a závěrečný oddíl publikace pojednává o strategiích, kterých mohou firmy a výzkumné organizace využít při ochraně a rozvoji svých nehmotných statků. Některé úspěšné podnikové strategie jsou zároveň přiblíženy zajímavými zahraničními příklady.

VÁCLAV SUCHÝ,
TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,
SUCHY@TC.CZ

Zaměstnávání cizích státních příslušníků ve výzkumu a vývoji

V listopadu 2010 byla vydána nová publikace v edici Průvodce pro řešitele vědeckých projektů **Zaměstnávání cizích státních příslušníků ve výzkumu a vývoji**. Cílem této publikace je poskytnout přehled základních povinností, které vzniknou hostitelské organizaci jako příjemci grantu a zahraničnímu výzkumnému pracovníkovi, který přijíždí do české výzkumné organizace účastnit se řešení projektu financovaného tímto grantem.

Metodická příručka byla sepsána na základě praktických zkušeností získaných při řešení projektu 7. RP, specifického programu LIDÉ, akce Marie Curie, Síť základní odborné přípravy.

Součástí příručky jsou komentované vzorové dohody, které organizace uzavírá s výzkumným pracovníkem, a anglicko-český slovník frází a pojmů často používaných zejména ve vzorových smluvních dokumentech Evropské komise. Většinu popsaných postupů a dokumentů může hostitelská organizace využít při přijímání zahraničních výzkumníků, jejichž pracovní pobyt je financovaný i z jiných zdrojů anebo z jiných akcí 7. RP. Zejména dohoda o hostování a závazek hostitelské organizace k úhradě nákladů jsou nutným předpokladem k tomu, aby mohl být v jakémkoliv finančním režimu zahájen proces, který povede

k zaměstnání zahraničního výzkumníka ze třetí země českou výzkumnou organizací.

Příručka proto poslouží především personálním a administrativním útvarům vysokých škol a výzkumných institucí, které mají ve své kompetenci nábor a zaměstnávání zahraničních výzkumníků, a měla by jim ulehčit orientaci v náležitostech, které je třeba splnit vůči příslušným orgánům české státní správy.

Brožurka kolektivu autorek (Mgr. Jana Mittnerová, Ing. Anna Mittnerová, Bc. Lucie Březinová) byla v tištěné podobě vydána v nákladu 1000 kusů, ISBN 978-80-7080-765-1, a je k dispozici i v editovatelné verzi na stránkách Vydavatelství VŠCHT Praha, http://vydavatelstvi.vscht.cz/katalog/uid_ekniha-004/anoace/. Vydání publikace bylo financováno z příspěvku programu MŠMT EUPRO, projektu OK09003 KAMPUŠ+.

ANNA MITTNEROVÁ,

VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ PRAHA,

ANNA.MITTNEROVA@VSCHT.CZ

Technické kontroly projektů RP – zkušenosti z Fakulty elektrotechnické ČVUT v Praze

ECHO požádalo o rozhovor Ing. Libora Přeučila, CSc., odpovědného za řešení dvou projektů 7. RP, a vedoucí skupiny Mobilní robotiky na katedře kybernetiky ČVUT, Ing. Hanu Krautwurmovou z oddělení finančního managementu projektů EU na této katedře. Přinášíme jejich společné odpovědi.

ECHO: Fakulta elektrotechnická ČVUT v Praze (FEL) – katedra kybernetiky, patří k úspěšným českým účastníkům rámcových programů EU. Jak z pohledu zkušeného řešitele vnímáte kontroly ze strany Evropské komise zaměřené na plnění cílů v projektech (tzv. technické kontroly - technical review)?

Naše katedra převážně participuje v programu Spolupráce, a to v oblasti ICT (Informační a komunikačních technologie), náš pohled se tedy týká této specifické zkušenosti. Cílem technické kontroly je objektivně zhodnotit pokrok v řešení projektu a dosažené výsledky oproti plánu. Zároveň jsou posuzovány otázky finančního čerpání a vynaložených zdrojů i disseminace a plánu na užití výsledků (zejména v závěrečné fázi projektu). Kontrolu provádí tým externích hodnotitelů, které vybírá Evropská komise (EK) podle specifického vědeckého zaměření projektu. Pokud je projekt multidisciplinární, což právě tyto projekty bývají, pak výběr hodnotitelů pokrývá zejména stěžejní vědecká témata projektu, v našem případě z oboru informačních technologií (např. robotika – senzory/hardware, databázové systémy, strojové učení, vidění aj.) i z jiných oborů, např. lékařství, kognitivních vědy, biologie aj. EK nominuje minimálně dva, pro velké projekty experty tři experty. Jedná se o mix akademických pracovníků (z univerzit a výzkumných institucí), odborníků z praxe (soukromých firem) a také z různých zemí EU. Pokud se ptáte, zda jsou tyto lidé kompetentní z hlediska kontroly – ano, byli to zkušení odborníci ve svém oboru. Jistou nevýhodou může být, že tým hodnotitelů nepokryje v plné šíři spektrum vědeckých témat, které se v daném projektu řeší, a každý jednotlivý hodnotitel se zejména zajímá o tu část výsledků, která je v jeho oboru. Pokud bychom souhrnně formulovali naše zkušenosti

(více než 15 projektů 6. RP, osm u 7. RP) s technickými kontrolami, pak kromě samotného zhodnocení výsledků projektu je zcela nepochybně snahou expertů poskytnout nezávislý externí názor a dále nasměrovat řešení a strategické cíle projektu, a to zejména u velkých tzv. integrovaných projektů (IP). Tento vnější pohled může napomoci i usměrnit vztahy v konsorciu vzhledem k rozmanitosti jednotlivých partnerů v konsorciu jak po stránce odborné, tak i z hlediska různých preferencí, popř. střetu zájmů (univerzity versus firmy).

U projektů 6. RP byli všichni experti ze zemí Evropské unie, u 7. RP se setkáváme s tím, že v týmu je často jeden mimoevropský expert, a to zejména z USA. Toto vnímáme jako pozitivní signál a snahu EK posunout úroveň vědeckovýzkumných výsledků projektů a srovnání v mezinárodním měřítku.

ECHO: Jak byste na základě svých dosavadních zkušeností s technickými kontrolami projektů RP obecně popsali proces kontrol?

Technické kontroly probíhají pravidelně většinou v ročních intervalech v průběhu řešení projektu. Datum kontroly a místo dojednává projektový úředník s koordinátorem poměrně s předstihem, a to minimálně 3 měsíce před plánovaným termínem, u velkých projektů je to často i více jak půl roku předem. Místem setkání bývá zpravidla pracoviště jednoho z řešitelů. Projektový úředník také oznamuje koordinátorovi jména expertů. Konsorcium má právo odmítnout navrženého experta, a to z hlediska možného střetu zájmů. Tým expertů většinou zůstává stejný po celou dobu řešení projektu, ale setkali jsme se i se změnou některého z expertů.

Konsorcium je povinno předložit výstupy (tzv. deliverables) za hodnocené období, a to minimálně 4 týdny před konáním kontroly. Samotná technická kontrola projektu probíhá většinou v jediném dnu. Scénář a agenda jednání je víceméně shodná, v úvodu koordinátor projektu stručně představí projekt a souhrnný přehled aktivit v daném období a zdůvodní případné odchylky od plánu. Následuje blok prezentací výsledků pra-

Na otázky ECHA k problematice technických kontrol projektů RP ze strany EK odpovídali Ing. Hana Krautwurmová a Ing. Libor Přeučil z Fakulty elektrotechnické ČVUT v Praze. Foto B. Koč a J. Chudoba

covních balíčků (popř. podprojektů u velkých integrovaných projektů). Zejména v závěrečné fázi projektu jsou demonstrovány realizované výstupy, např. online předvedení produktů, prototypů, popř. prostřednictvím natočených videí produktů u koncových uživatelů technologie či přímé předvedení u partnera v roli koncového uživatele. Projekt představí plán řešení na následující období. Závěrečná část se týká managementu projektu, přehledu o vynaložených zdrojích (odpracované hodiny, celkové náklady) sumárně za projekt, porovnání s plánem, zdůvodnění odchylek od plánu. Při kontrole se experti vyjadřují, zda vynaložené zdroje a náklady byly přiměřené k odevzdaným výstupům a jejich kvalitě. Před ukončením kontroly proběhne uzavřené asi hodinové jednání expertů s projektovým úředníkem. Poté projektový úředník seznámí konsorcium s hlavními závěry kontroly a navrženými doporučeními. Tímto je oficiální jednání ukončeno. Asi za dva měsíce koordinátor projektu obdrží výslednou hodnotící zprávu.

ECHO: Výsledky technické kontroly mohou mít ve svém důsledku dopad na vědecké činnosti v projektu – jakým způsobem ovlivnily výsledky kontroly průběh projektů?

Kontrolní zpráva obsahuje exekutivní souhrn technické kontroly projektu, zda projekt plní cíle podle plánu, a celková doporučení. Sumarizované hodnocení je v další části zprávy detailně rozvedeno po jednotlivých pracovních balíčcích (workpackages) a také výstupech, tzv. deliverables. U předložených vědeckých výsledků se posuzuje nejen inovativnost řešení, ale i formální kvalita dokumentů. V případě, že je některý výsledek experty zamítnut, a ani po přepracování není uznán jako schválený, může dojít k tomu, že vynaložené zdroje na tento úkol nebudou EK akceptovány v plné výši a od finálního příspěvku budou odečteny.

Plán práce není statický dokument (u integrovaných projektů se plán upřesňuje každý rok), u mnoha projektů došlo k jeho změnám a doplněním na základě technické kontroly. Nejčastěji se jednalo o přidání nové úlohy, šíření výsledků, ověření a demonstraci prototypů na průřezových případech, kvantifikované vyhodnocení výsledků, žádost o prodloužení projektu aj.

Technická kontrola má dopad i na koordinační činnosti, pokud je EK nespokojena s vědeckou i administrativní koordinací projektu (doporučení z oblasti manažerského řízení), popř. vzájemné součinnosti

a spolupráce mezi partnery na řešení projektu. Může dojít i k přerozdělení prací mezi partnery, a tedy i rozpočtu a příspěvku na partnera. Takto jsme např. získali navýšení rozpočtu na úkor partnera, který své závazky neplnil.

Koordinátor má hodnotící zprávu distribuovat mezi partnery; pokud tak nečiní, určitě doporučujeme si tento dokument od koordinátora vyžádat a důkladně pročíst. Doporučení, která jsou obsažena v této zprávě, jsou následně kontrolována při příští technické kontrole. Pokud EK není spokojena s dosaženými výsledky a jejich kvalitou, pak většinou nařídí kontrolu v kratším intervalu, např. po 6 měsících.

ECHO: Závěrečná otázka – jak hodnotíte průběh technických kontrol EK obecně a jaká jsou vaše doporučení týkající se technických kontrol pro ostatní účastníky projektů RP?

Výše popsané zkušenosti se týkají programu Spolupráce, kde kontrola probíhá „v terénu“ s účastí partnerů a expertů. V tomto směru vnímáme kontroly jako účinné, protože alespoň přinutí konsorcium vygenerovat výsledky k danému datu.

Jak se na technickou kontrolu připravit? Tato otázka úzce souvisí již s přípravou projektu a hledáním partnerů projektu. Určitě je výhodou být v konsorciu, kde část partnerů již znáte a máte s nimi určitou pozitivní zkušenost z dřívějších projektů nebo vám byli doporučeni na základě referencí. Důležitá je role koordinátora a jeho manažerských dovedností řídit konsorcium (zejména u velkých projektů). Kontrola projektu obecně odráží kvalitu řešitelů, jejich schopností domluvit se a spolupracovat při řešení projektu. Z vlastní zkušenosti víme, že příprava projektu je poměrně hektické období, kdy se formuje vhodné, komplementární konsorcium a zároveň se připravuje návrh projektu s finišem často těsně před podáním. Pro hladký průběh přijatého projektu je nezbytné, aby si co možná nejdříve (např. ve fázi vyjednávání s EK o kontraktu) partneri vymezili své role v projektu a z toho vyplývající úkoly. Tím uspíší i rychlejší „rozjezd“ projektu. Nezbytné je mít vlastní vizi, určit si své vlastní cíle, čeho chcete účast v projektu dosáhnout. Kvalitní konsorcium a zkušený koordinátor jsou jistou zárukou, že projekt bude úspěšný a získá kladná hodnocení během technické kontroly.

Za ECHO se ptala
KATEŘINA RAKUŠANOVÁ

Stalo se...

MĚSÍC MOBILITY – VĚDA V POHYBU

V listopadu 2010 proběhla v 11 městech České republiky série seminářů s názvem „Měsíc mobility – věda v pohybu“. Cílem této akce, organizované projektem PROMOTE ve spolupráci s EURAXESS centrem, Technologickým centrem AV ČR a sítí NINET, bylo zvýšit v jednotlivých regionech povědomí o možnostech financování vědecko-výzkumné mobility z veřejných zdrojů a také o bezplatných poradenských centrech a jejich službách, jež jsou k dispozici vědeckým pracovníkům v celé České republice.

Foto B. Koč

Představena byla celoevropská síť EURAXESS, která nabízí vědecko-výzkumným pracovníkům pomoc a poradenství při zařizování jejich pobytů v hostitelské zemi (řeší otázky přijímání zahraničních výzkumných pracovníků ze třetích zemí, víz, zdravotního a sociálního pojištění apod.). V České republice zajišťuje tyto služby EURAXESS Centrum (dříve České centrum pro mobilitu, www.euraxess.cz) a síť regionálních zastoupení EURAXESS při jednotlivých univerzitách. Zajímavý je v této souvislosti portál EURAXESS JOBS, který jako jediný poskytuje informace o volných pracovních pozicích ve vědě a výzkumu v celém Evropském výzkumném prostoru (vč. pozic v rámci akcí Marie Curie, zejména školicích sítí - ITN). Využívat jej mohou jak výzkumní pracovníci, tak i samotné výzkumné organizace pro vyhledávání vhodných pracovníků či umístování informací o volných pozicích. Přehledný návod k tomu, jaké úkony musí hostitelská instituce učinit, chce-li zaměstnat zahraničního výzkumného pracovníka, poskytuje informační brožura s názvem Zaměstnávání cizích státních příslušníků ve výzkumu a vývoji, kterou nedávno vydala VŠCHT Praha v rámci projektu KAMPUŠ+ (k dispozici ke stažení na www.vscht.cz/homepage/veda/index/Profil_vav/kampus/mod_met). Velkou podporu českým vědecko-výzkumným týmům při podávání a implementaci projektů

rámcových programů EU pro výzkum a vývoj (vč. akcí Marie Curie) poskytuje v ČR Technologické centrum AV ČR - Národní informační centrum pro evropský výzkum (www.tc.cz a www.fp7.cz). Na regionální úrovni tuto funkci plní síť NINET, resp. její jednotlivé regionální kontaktní organizace (www.ninet.cz).

Kvalitativní i kvantitativní rozvoj lidských zdrojů na všech stupních vědecké kariéry, mobilita výzkumných pracovníků a mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje jsou klíčovými faktory rozvoje vědecko-výzkumného potenciálu a posílení konkurenceschopnosti Evropského výzkumného prostoru. Proto jsou prostřednictvím různých grantových schémat na národní i evropské úrovni podporovány jak krátkodobé, tak i dlouhodobé pobyty začínajících, zkušených i těch nejexcellentnějších vědecko-výzkumných pracovníků. Pro **vysokoškolské studenty**, kteří si přejí studovat a pracovat v zahraničí, je např. určen evropský program ERASMUS, popř. ERASMUS MUNDUS. Informace o těchto a dalších programech v ČR poskytuje agentura NAEP (Národní agentura pro evropské vzdělávací programy, www.naep.cz). Program Marie Curie (<http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions>) podporuje mobilitu, profesní růst a další vzdělávání **Ph.D. studentů**, popř. **výzkumných pracovníků, kteří již mají titul Ph.D. či min. čtyři roky praxe ve výzkumu**. Jedná se primárně o dlouhodobou mobilitu, délka vědecko-výzkumného pobytu činí zpravidla min. jeden rok. Na podporu excelentních individuálních řešitelů z celého světa a hraničního (mezního badatelského) výzkumu je zaměřen program Myšlenky 7. RP EU (granty Evropské výzkumné rady, ERC, <http://erc.europa.eu>). ERC podporuje excelentní výzkum napříč všemi vědními obory. Excelence návrhu projektu a hlavního řešitele je jediným kritériem hodnocení. Minimální podmínkou pro účast v tomto programu jsou alespoň dva roky praxe ve výzkumu po získání titulu Ph.D. Klíčovým předpokladem úspěchu je zároveň originální myšlenka a excelentní návrh projektu, který směřuje za hranice současného poznání v daném oboru a může příp. otevřít nové výzkumné perspektivy. Informace o programech Marie Curie 7. RP a programu Myšlenky 7. RP EU poskytuje celoevropská síť národních kontaktních bodů (NCP), v ČR Technologické centrum AV ČR (NCP pro granty ERC a akce Marie Curie, <http://www.fp7.cz/cz/narodni-informacni-pracovnici>).

PETRA PERUTKOVÁ,

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR,

PERUTKOVA@TC.CZ